

Unikāla kultūras personība Zemgalē. Uģis Mežavilks

Zinātniski pētnieciskais darbs

Pasūtītājs:	Bauskas novada pašvaldības iestāde “Bauskas muzejs” Reģ. Nr. 9009116223 Kalna iela 6, Bauska, LV3901
Līgums	Līgums par autoratlīdzību Nr. A/1-2022, noslēgts 2022. gada 1. jūlijā
Autors:	Mākslas zinātniece Mg. Art. Irēna Bužinska

Bauska, 2022

Zinātniski pētnieciskā darba tēmas

Mākslinieka Uģa Mežavilka (1929-1998) dzīves gājuma izpēte, iekļaujot dokumentus, fotogrāfijas, mākslinieka paša un laikabiedru atziņas.

Mākslinieka radošā mantojuma vērtējums Latvijas 20. gadsimta otrās puses kontekstā.

Mākslinieka radošās darbības raksturojums - glezniecība, karikatūra, grāmatu ilustrācijas.

Uģa Mežavilka darbu izpēte Bauskas muzeja kolekcijā, atlase virtuālai izstādei.

Saturs

Ievads	3
Mākslinieka Uģa Mežavilka dzīves gājums	4
Bērnība un skolas gaitas	4
Pirmie mākslas iespaidi	5
Kara laiks. Studijas Maskavā	6
Studijas Latvijas Mākslas Akadēmijā. Pirmie soļi mākslā	8
Žurnāls „Dadzis“. Pirmā un vienīgā Uģa Mežavilka darba vieta	14
Radošais un sabiedriskais darbs Latvijas PSR Mākslinieku savienības ietvaros.	20
Mākslinieka nozīmīgāko izstāžu saraksts	25
Ziņas par mākslinieku presē. Fragmenti no intervijām ar mākslinieku, laikabiedru vērtējums	29
Personīgā dzīve	48
Mākslinieka radošā mantojuma vērtējums Latvijas 20. gadsimta otrās puses kontekstā	50
Mākslinieka radošās darbības raksturojums	51
Glezniecība	51
Karikatūra	52
Grāmatu ilustrācijas	52
Uģa Mežavilka darbu kolekcija Bauskas muzejā. Ieteikumi un atlase virtuālai izstādei.	54
Uģa Mežavilka ilustrētās grāmatas. Ieteikumi grāmatu iegādei Bauskas muzeja kolekcijas papildināšanai.	56

Ievads

Bauskas muzeja krājumā atrodas mākslinieka, gleznotāja Uģa Mežavilka (1929-1998) glezniecības un grafikas darbu kolekcija, kuru muzejs saņēma dāvinājumā no mākslinieka meitas Rūtas Mežavilkas 2019. gadā, kura autora mantiskās tiesības nodeva muzejam. Tajā ietilpst vairāk kā 600 autora darbu – gleznas, akvareļi, grafikas, karikatūras un ilustrācijas, un tā ir lielākā muzejā krājumā esošā viena mākslinieka radošā mantojuma kolekcija.

Līdz šim Latvijā Uģa Mežavilka personība un mākslinieciskais veikums nav plaši pētīts. Publikai viņš, lielākoties, pazīstams kā karikatūrists, bet viņa glezniecība zināma, galvenokārt, mākslas lietpratējiem.

2020. gadā Bauskas muzejā bija skatāma Uģa Mežavilka gleznu izstāde, lai akcentētu un aicinātu iepazīt Uģi Mežavilku kā gleznotāju, jo mākslinieka mūža lielā mīlestība ir bijusi glezniecība. Izstādes laikā muzejs pārliecinājās, ka tam ir izdevies pārsteigt apmeklētājus ar šo mākslinieka, līdz šim mazpazīstamo, daiļrades *šķautni*.

Konsultējoties ar mākslas nozares speciālistiem par mākslinieka Uģa Mežavilka lomu un viņa radošā mantojuma nozīmību Latvijas mākslā 20. gadsimta 2. pusē, Bauskas muzejs ir saņēmis apstiprinājumu, ka mākslinieks Uģis Mežavilks un viņa radošais ieguldījums ir nozīmīgs, lai iepazīstinātu plašu interesentu loku ar viņa dzīves gājumu, radošo darbu, parādītu šīs personības un laika savstarpējās attiecības, nodrošinātu plašu sabiedrības pieejamību Bauskas muzejā esošajai darbu kolekcijai, kā arī veidotu informatīvi un mākslinieciski augstvērtīgas kolekcijas izstādes.

Mākslinieka Uģa Mežavilka dzīves gājums

Bērnība un skolas gaitas

Mākslinieks Uģis Mežavilks dzimis 1929. gada 14. augustā Bauskas apriņķa Svitenes pagasta “Mežavilkos” pagasta vecākā Kristapa (1875-1932) un skolotājas Alīdas Eleonoras (dzim. Jaunzeme, 1902-1980) Mežavilku ģimenē.

Ģimenē vēl bija divi bērni: vecākais dēls Zigurds (1926-2015) – vēlāk plaši pazīstams sporta žurnālists un fotogrāfs – un meita Rūta, kas nomira agrā bērnībā ar vidusauss iekaisumu.

Ģimene, kreisi noskaņota, bija tuvi sociāldemokrātiem. Tēva Kristapa pusbrālis no mātes puses Heinrihs Teofīls Rudzītis bija Pirmās Saeimas deputāts no Latvijas Strādnieku sociāldemokrātu maziņu partijas. Māte Alīda, lai gan simpatizēja kreisajiem neatkarīgās Latvijas laikā, padomju okupācijas gados atteicās iestāties Komunistiskajā partijā. Kristaps Mežavilks (1. att.) pildīja pagasta vecākā pienākumus no 1905. līdz 1930. gadam. Māte (1. att.) strādāja par skolotāju Svitenes pamatskolā. (2. att.).

1. att. Kristaps Mežavilks un
Alīda Eleonora Mežavilks.
*Foto no R. Mežavilkas
personīgā arhīva*

2. att. Svitenes pamatskola
1926. gads. *Foto no
Bauskas muzeja krājuma*

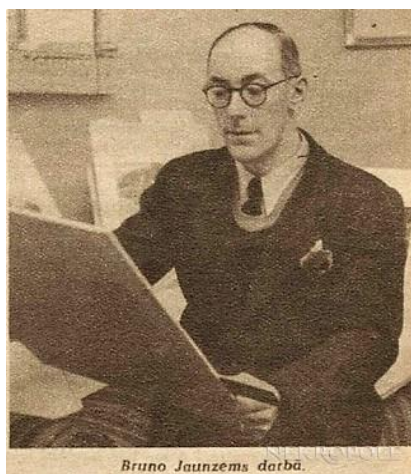
Būdams maiga rakstura un pārāk labsirdīgs, tēvs kļuva par galvotāju vairākiem zemniekiem, kuri, diemžēl, neizpildīja aizņēmumu saistības. Līdz ar to parādus nācās atdot „Mežavilku” saimniecībai. Ģimenes finansiālā situācija vēl vairāk pasliktinājās pēc tēva nāves 1932. gadā. „Mežavilku” mājas nācās pārdot un māte ar dēliem pārcēlās uz Vecsauli, kur Uģis Mežavilks uzsāka skolas gaitas Vecsaules skolā. 1939. gadā Alīda Mežavilka dabūja pasta nodaļas priekšnieces amatu Purmsātos (3. att.), netālu no Liepājas. Jau kara pirmajā dienā 1941. gada 22 jūnijā viņai nācās evakuēties un ģimene nokļuva Krievijā, Ivanovas apgabalā.

3. att. Purmsāti 1941. gada vasarā. Attēls no: <https://leismalite.lv/kontakti/vesturesatteli/senie-purmsati/>

Pirmie mākslas iespaidi

Abi vecāki bija mākslinieciski apdāvināti – tēvs Kristaps rakstījis dzejoļus, bija personīgi pazīstams ar Raini, bet māte Alīda jaunībā bija sapņojusi par pianistes karjeru. Interese par zīmēšanu Uģim Mežavilkam radās jau agrā bērnībā, jo „Mežavilku” mājās, lai uzlabotu savu veselību, vairākas vasaras uzturējās mātes brālis mākslinieks Bruno Jaunzems (1899-1956; 4. att.). Te viņš, tolaik arhitektūras students, ne tikai atpūtās, bet arī smēlās iespaidus radošam darbam. Ja brālim Zīgurdam gleznošana dabā nelikās interesanta, tad pilnīgi pretēji – mazais Uģis ar neatslābstošu uzmanību vēroja mākslinieku studijās. Pēc daudziem gadiem – jau esot diplomēts mākslinieks – viņš pārmantoja šo aizrautību un ar patiesu prieku gleznoja dziļi izjustas sev tuvas apkārtnes ainavas.

4. att. Bruno Jaunzems. Attēls no: periodika.lv/Laikmets, Nr.2, 8.01.1943.

5. att. Bruno Jaunzems. Klusā daba. 20. gs. 30. gadi. Mežavilku ģimenes kolekcija

Bruno Jaunzems vēlāk turpināja studijas Latvijas Mākslas akadēmijas Grafikas nodaļā, ko beidza 1935. gadā Riharda Zariņa vadībā – no sava pedantiskā skolotāja viņš pārņēma klasiskās tehnikas un paņēmienus. Visu mūžu Jaunzems palika uzticīgs vienīgi akvarelim, gleznojot ainavas un klusās dabas (5. att.) reālistiskā manierē, cenšoties atklāt vienkāršu dabas motīvu un priekšmetu pievilcību (6. att.). Bruno Jaunzems tiek uzskatīts par vienu no savas paaudzes ievērojamākajiem akvarelistiem. No 1949. līdz 1951. gadam viņš strādājis par akvareļglezniecības pedagogu Latvijas Valsts Mākslas akadēmijas Grafikas nodaļā.

Kā vēlāk atcerējās brālis Zigurds, tieši šie pirmie, tiešie kontakti ar mākslu un mākslinieku, kad mātes brālis Bruno Jaunzems uzturējās „Mežavilkos“, atstāja uz Uģi lielu iespaidu, lai ar zīmēšanu viņš sāktu nodarboties ar daudz lielāku aizrautību. Savukārt, mākslinieks pats kādā no sarunām minējis, ka jau bērnībā viņam patika zīmēt cilvēkus ar garākiem deguniem vai lielākām ausīm.¹

6. att. Bruno Jaunzems. Rūtas Mežavilkas portrets. 20. gs. 30. gadu sākums. *Mežavilku ģimenes kolekcija*

Bruno Jaunzems. Interjers „Mežavilku“ mājās. 20. gs. 30. gadu sākums. *Mežavilku ģimenes kolekcija*

Kara laiks. Studijas Maskavā

Burtiski pirmajā kara dienās Mežavilku ģimene evakuējās uz Krieviju, Ivanovas apgabalu, kur tika izveidots viens no lielākajiem Latvijas evakuēto iedzīvotāju centriem. Mākslinieks vēlāk atcerējās, ka sākumā viņi dzīvoja kolhozā „Parīzes Komūna“, tad pārcēlās uz Ivanovas pilsētu, kur tika organizēta arodskola evakuēto latviešu bērniem – te Uģis sāka apgūt atslēdznieka profesiju meistarā Rusmaņa vadībā. Savukārt, brālis Zigurds 15 gadu vecumā brīvprātīgi iestājās armijā Sarkanās armijas 201. Latviešu strēlnieku divīzijā, 93. gvardes korpusā. Kaujās pie Maskavas viņš guva smagu ievainojumu, nokļuva hospitālī.

Ikvienam brīvu brīdi pusaudzis zīmēja. Vienlaikus tā bija saziņas forma, jo sākumā krievu valodu viņš vispār nesaprata.² Kara gados dzīves apstākļi bija ļoti skarbi, par ko liecina Uģa

¹ Малцане А. Смеются, право, не грешно...// Ригас Балсс, № 88, 14.04.1973.

² Малцане А. Смеются, право, не грешно...// Ригас Балсс, № 88, 14.04.1973.

Mežavilka 1943. gada sākumā rakstītā vēstule Vilim Lācim, Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājam:

“God. b. Lāci!

Griežos pie Jums ar saviem zīmējumiem (7. att.) un stāstu “Salda kafija”. Man ir 13 gadu. Dzīvojam ar māti kolhozā. Brālis vasaru pārnāca no armijas – bija ievainots. Viņam bija tikai 15 gadu, kad aizgāja brīvprātīgi. Dzīvojam diezgan bēdīgi. Skolā neēju jau otro gadu. Nav pat ko ārā iziet – pa istabu dzīvoju zeķēs. Ar ēšanu ar nevar lielīties... Rakstīju uz Gorkijas Mākslinieku skolu ar prasību, lai atsūta man kādus zīmēšanas materiālus – krāsas, papīru un tušu. Izrādījās, skola likvidēta. Tagad griežos pie Jums. Un, ja tad neizdosies, nekur vairāk ne rakstīšu un neprasīšu.

Laipni lūdzu, varbūt Jums būtu iespēja dabūt priekš manis papīru un krāsas. Šeit tādas lietas nav... Tāpēc arī griežos pie Jums. Un es ļoti gribētu tikt latviešu skolā. Varbūt Jūs mani neaizmirsīsīt! Gaidu atbildi. Uģis Mežavilks”.³

7. att. Uģis Mežavilks. Karikatūras par vācu armiju. 1943. Lūse L. "Viens no centīgākajiem latviešu zēniem". ATRADUMS ARHĪVĀ //Cīņa, Nr. 107, 9.06. 1979, 2. lpp.

Rūpes par Uģi pēc V. Lāča personīga rīkojuma uzņēmās valdības pārstāvji. Sākumā viņš dzīvoja Latvijas PSR Arodbiedrību Centrālās Padomes atpūtas namā Maskavas tuvumā, bet 1943. gada rudenī – pēc skolas atgriešanās no evakuācijas Baškīrijā – uzsāka mācības Maskavas pilsētas mākslas vidusskolā. Kā atcerējās brālis Zigurds, tad kādu laiku Uģis dzīvoja arī Maskavā Sarkanās Presņas rajonā, Latviešu biedrības nama ēkā, vienā istabā ar pazīstamo pianistu Hermani Braunu.

Maskavas pilsētas mākslas skola tika dibināta 1939. gadā pēc reālistiskās – peredvižņiku glezniecības tradīciju nelokāmu turpinātāju Aleksandra Gerasimova (1881–1963) un Igora Grabara (1871–1960) iniciatīvas. Skolas vadību no 1939. līdz 1952. gadam uzņēmās Ļeņingradas Mākslas institūta absolvents Nikolajs Karenbergs (1908–1979) – mākslinieks, labs organizators un pedagogs, pēc kura uzstājīgiem lūgumiem skola atkal atsāka darbību Maskavā

³ Lūse L. "Viens no centīgākajiem latviešu zēniem". ATRADUMS ARHĪVĀ //Cīņa, Nr. 107, 9.06. 1979, 2. lpp.

1943. gada rudenī, kad tajā iestājās Uģis Mežavilks. Skola atradās divās koka guļbūvēs ēkās Kaļajeva ielā Nr. 32. Peredvižņiku mākslas tradīcijas un daiļrades principi kļuva par pamatu tā saucamā sociālistiskā reālisma metodes iedibināšanai PSRS 20. gs. 30. gados. Īpaši stingra sekošana šai daiļrades metodei no māksliniekiem, mākslas skolu audzēkņiem un studentiem tika pieprasīta Uģa Mežavilka apmācību gados Maskavā. Par to liecina skolas pedagogu sastāvs – mācību pārzinis mākslas jautājumos, viens no glezniecības pasniedzējiem bija mākslinieks, tipisks sociālistiskā reālisma pārstāvis Vasīlijs Bakšejevs (1962-1958); zīmēšanu pasniedza klasiskā akadēmiskā zīmējuma piekritējs Aleksandrs Baršcs (1897–1971). Viņš vāca materiālus par zīmēšanas pasniegšanas programmām un metodiku mākslas vidusskolās un sarakstīja grāmatu par šo tēmu, kas iznāca 1957. un atkārtoti – 1963. gadā. Atsevišķas lekcijas audzēkņiem par mākslas un kultūras tēmām lasīja „zvērīnāti” reālisti – gleznotāji Igors Grabars un Pāvels Sokolovs-Skaļa (1899–1961), kuru pašu glezniecība kalpoja par sociālistiskā reālisma metodes izcilu paraugu un piemēru topošajiem māksliniekiem.

Maskavas pilsētas mākslas vidusskolu (izcilā krievu gleznotāja-peredvižņika Vasīlija Surikova (1848–1916) vārds tai tika piešķirts 1952. gadā) Uģis Mežavilks absolvēja 1950. gadā. Šajā skolā mākslinieks apguva vidusskolas vispārējos priekšmetus, gan profesionālas zināšanas kompozīcijā, gleznošanā un zīmēšanā. Šī perioda mākslinieka mākslas darbi nav saglabājušies.

Studijas Latvijas Mākslas Akadēmijā. Pirmie soļi mākslā

Uģis Mežavilks iestājās Latvijas Mākslas akadēmijas Glezniecības nodaļā 1950. gadā, uzreiz pēc apmācībām Maskavā. Viņa studiju biedri bija reizēm par „vareno kopu” devētie mākslinieki Rita Valnere (1929–2015), Edgars Iltners (1925–1983) (8. att.), Gunārs Mitrēvics (1928–2007), Aleksandrs Stankēvičs (1932–2015), kura izveidoja un vēlāk nostiprināja tā dēvēto skarbo stilu 20. gadsimta 60. gados, atsakoties no aklas sekošanas sociālistiskā reālisma metodei un panākot lielāku mākslinieciskās izteiksmes brīvību savā daiļradē.

8. att. Rita Valnere, Uģis Mežavilks un Edgars Iltners LMA studiju laikā. 20. gs. 50. gadu sākums. Foto no Mežavilku ģimenes arhīva

Tomēr Uģa Mežavilka un viņa studiju biedru mācību gadi sakrita ar PSRS Kompartijas vadītāja Josifa Staļina pēdējiem dzīves gadiem. Tālab apmācību procesā joprojām turpinājās

vēl stingrāka sociālistiskā reālisma metodes ieviešana un sekošana akadēmiskās mākslas principiem, ko prasīja arī no pedagogiem. Tā Valsts Mākslas akadēmijas rektors no 1944. līdz 1956. gadam, gleznotājs Oto Skulme (1889–1967) arī bija spiests „maksāt nodevas“ jaunajām prasībām – viņa tālaika daudzfigūru kompozīcijas radītas saskaņā sociālistiskā reālisma metodes noteikumiem. Satura smagais pārsvars par formāliem izteiksmes līdzekļiem bija acīmredzams ne tikai rektora, bet citu pedagogu kompozīcijās. Tādas bija tā laika prasības radošā ziņā.

Uģim Mežavilkam glezniecību pasniedza Ģederts Eliass (1887–1975), zīmēšanu – Kārlis Miesnieks (1887–1977) un Jānis Roberts Tilbergs (1880–1972), kuri vēl neatkarīgās Latvijas laikā strādāja balstoties uz reālistiskās mākslas principiem. Gados jaunākie kolēģi – Glezniecības nodaļas pasniedzēji 20. gs. 50 gadu pirmajā pusē – Arvīds Egle (1905–1977), Vladimirs Kozins (1923) jau sava radošā ceļa sākumā saglabāja un pārliecinoši turpināja tieši šo latviešu mākslas attīstības virzienu, tādējādi veidojot saikni ar jaunajām prasībām un saglabājot mūsu mākslai raksturīgo mākslinieciskās izteiksmes kvalitāti. Taču pēc daudziem gadiem Uģis Mežavilks kā savus pirmos un galvenos skolotājus minēs vecmeistus un autoritātes daudziem nākamās paaudzes māksliniekiem – Ģedertu Elisasu un Kārli Miesnieku.⁴

Uģis Mežavilks, kas sākotnējo mākslas izglītību bija ieguvis Maskavā, šai ziņā bija pat ieguvējs. Kursabiedri (10.att.) apbrīvoja viņa kā klasiski akadēmiska zīmētāja iemaņas, prasmi veidot daudzfigūru kompozīcijas, katram personāžam atrodot citu rakursu un figūras apvienojot vienā kompozīcijas veselumā (9.att.). Kā vēlāk atcerējās kursa biedrs un draugs Aleksandrs Stankēvičs, tad „Uģis kā zīmētājs bija fenomenāls. Bet viņam bija tāds... sarža moments. Saržēt katru cilvēku“⁵. Studiju gados mākslinieks piedalījās augstskolas sienas avīzes izdošanā un komjaunatnes organizācijas darbā. Tur viņš nereti pats zīmēja karikatūras un studiju biedru “saržiskos” portretus.

9. att. Profesors Kārlis Miesnieks konsultē studentu Uģi Mežavilku. Ap 1952. Foto no LMA IC materiāliem

⁴ Divu paaudžu kopskanējums // Neatkarīgā Cīņa. Nr. 139. 22.07.1993.

⁵ Mākslinieka meitas sarunas ar Aleksandru Stankeviču 2008. gada janvārī // Rūtas Mežavilkas izdevuma manuskripta maketa 110. lpp.

10. att. Glezniecības katedras studenti kopā ar pasniedzējiem 1952. gada ziemā. Otrajā rindā pirmais no labās Uģis Mežavilks. Pirmajā rindā otrais no kreisās Aleksandrs Stankevičs, profesors Kārlis Miesnieks, Rita Valnere, profesors Ģederts Eliass. *Foto no LMA IC materiāliem*

1956. gadā topošais mākslinieks (11. att.) beidza LMA Glezniecības nodaļu ar diplomdarbu „Pēc negaisa” (12. att.) profesora Eduarda Kalniņa (1904–1988) vadībā, kas tika eksponēts arī studentu diplomdarbu izstādē. Mākslinieks Bernhards Dannenhiršs (1894–1972), kura publikācijas sastopam 20. gs. 50. gadu presē, novēlot atrast jaunajiem māksliniekiem savu individuālo rokrakstu, par U. Mežavilka diplomdarbu rakstīja: „Dažos darbos temats un sižets kalpo par pamatu visu mākslinieka izteiksmes līdzekļu lietošanai. [...] Mākslinieka mērķtiecība redzama arī U. Mežavilka gleznā “Pirms negaisa” (vad. prof. E. Kalniņš), kas attēlo siena novākšanas steigu un sasprindzinātību. Neizstrādāti palikuši cilvēku tēli; skaties tajos, bet skaidru priekšstatu par tiem neiegūsti”.⁶

11. att. Mežavilks darbā pie sava diplomdarba. 1956. *Foto no Mežavilku ģimenes arhīva*

⁶ Dannenhiršs B. Jauno mākslinieku diplomdarbu izstāde // Cīņa, Nr. 186, 9.08.1956.

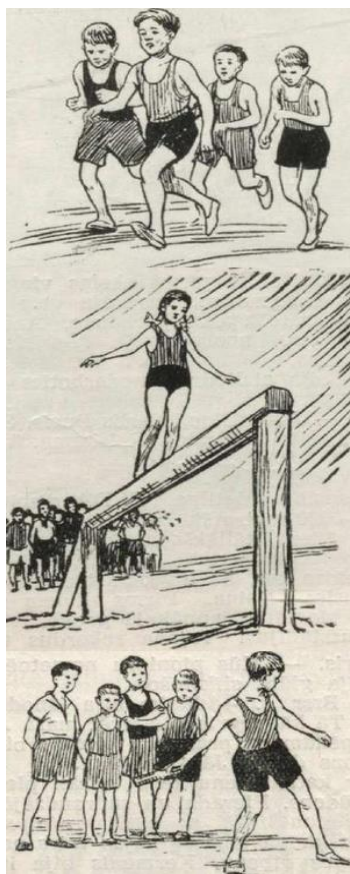
12. att. Uģis Mežavilks.
Pirms negaisa. 1956.
Diplomdarbs. Foto no
LMA IC materiāliem

Vēl studiju gados – ar 1953. gadu, brāļa Zigurda pamudināts un „Padomju Jaunatnes” līdzstrādnieka Igora Palkova aicināts, Uģis Mežavilks sāka piedāvāt savus zīmējumus (13. att.) „Padomju Jaunatnes” satīriskai lappusei „Asā slota”, kur jau publicējās vēlākie žurnāla „Dadzis” mākslinieki un ilustratori Gunārs Vīndedzis, Oskars Muižnieks, Simons Gūtmanis, Gunārs Bērziņš, arī nākamais „Dadža” mākslinieciskais redaktors Edvards Rusmanis. Šeit tāpat turpināja darboties tie karikatūristi, kuri savu darbību bija sākuši Latvijas Republikas laikā dažādos sociāldemokrātu un kreisi noskaņotos izdevumos: grafiķi Samuils Haskins (1909-1974), kas pēc pāris gadiem rekomendēja Uģi Mežavilku Latvijas PSR Mākslinieku savienībā; Simons Gūtmanis (1907-?) un citi.

13. att. Uģis Mežavilks.
Zīmējums pielikumā „Asā Slota”.
Attēls no: periodika.lv/
„Padomju jaunatne”, Nr. 102, 23.05.1953.

Ar 1954. gadu Uģis Mežavilks uzsāka sadarbību ar preses izdevumiem „Bērība“ (14.att.), „Zvaigzne“, „Liesma“, bet vēlāk preses izdevumu loks vēl vairāk paplašinājās. Īpaši cieša sadarbība izveidojās ar izdevumiem „Literatūra un Māksla“, „Karogs“, „Zīlīte“.

14. att. Uģis Mežavilks. Zīmējumi žurnālā „Bērība“, Nr. 10, 1954. Attēls no periodika/lv.

Tieši ar karikatūru zīmējumu oriģināliem – “Jautājums par darba roku trūkumu” un “Lācīšu pakalpojums” mākslinieks pirmoreiz piedalījās mākslas izstādē. Vispasaules jaunatnes festivālam veltītajā izstādē Latviešu un krievu mākslas muzejā (tagad Latvijas Nacionālais mākslas muzejs) 1957. gada vasarā – viņa karikatūras bija vienīgās visā ekspozīcijā. Sekoja nākamā – Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 40. gadadienai veltītā izstāde 1957. gada rudenī, kurā karikatūristu bija vairāk, uzrādot – kā rakstīja mākslas vēsturnieks Miķelis Ivanovs – „mūsu mākslas tālākas augsmes lielās iespējas“.⁷

Ar 1957. gada 27. oktobri datēts mākslinieka iesniegums Latvijas PSR Mākslinieku savienības valdei. Viņa lūgumu kļūt par profesionālās mākslinieku organizācijas biedru atbalstīja mākslinieks-karikatūrists Samuils Haskins, ar kuru jaunais mākslinieks bija pazīstams jau no „Asās Slotas“ laikiem; grafiķi Bernhards Dannenhiršs un Valdemārs Valdmanis, žurnāla “Dadzis” redkolēģijas loceklis.⁸

1959. gadā Uģis Mežavilks (15.att.) pieteica sevi arī kā grāmatu ilustrators. Latvijas Valsts izdevniecībā tapa pirmais nozīmīgais darbs šajā jomā – ilustrācijas Džonetena Svifta grāmatai „Lemjuela Gulivera sākumā ķirurga, vēlāk vairāku kuģu kapteiņa, ceļojumi pie dažām tālām pasaules tautām“ (16.att.), kas, uzskatāms par mākslinieka vienu no daiļrades spožākajām virsotnēm vispār.

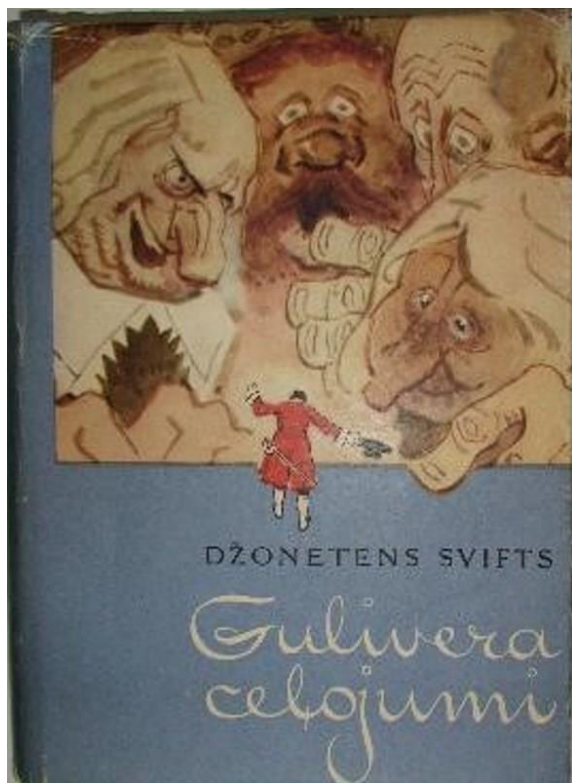
⁷ Ivanovs M. Piezīmes par tēlotājas mākslas izstādi // Karogs, Nr. 11, 1957.

⁸ LMS arhīvs. LMS lieta 7-K, Nr. 329, apr.3, Nr. 746

Ar šīs grāmatas noformējumu un ilustrācijām, kā arī karikatūrām žurnālā „Dadzis“, mākslinieks Uģis Mežavilks 1959. gadā kļuva par pilntiesīgu Latvijas PSR Mākslinieku savienības biedru. Tā kā mākslinieks jau divus gadus strādāja algotu darbu žurnālā „Dadzis“, vēl vienu papildus rekomendāciju deva arī izdevuma tālaika galvenais redaktors, Latvijas PSR Rakstnieku valdes sekretārs Fricis Rūmnieks (1919–1960).

15. att. Uģis Mežavilks. 1956. Foto no mākslinieka lietas LMS arhīvā [LMS lieta 7-K, Nr. 329, apr.3, Nr. 746]

16. att. Uģis Mežavilks. Vāka noformējums Dž. Svifta grāmatai.

Žurnāls „Dadzis“. Pirmā un vienīgā Uģa Mežavilka darba vieta

Mākslinieks Uģis Mežavilks sāka strādāt humora un satīras žurnālā “Dadzis” esot mākslinieciskā redaktora vietnieka pienākumos ar tā izdošanas 1957. gada pirmo numuru. Pateicoties labiem satīriskiem īstāstiem un izcilam mākslinieciskam noformējumam, žurnāls ātri kļuva par populārāko izdevumu Latvijā, par ko liecina kaut vai fakts, ka tikai pēc nepilniem diviem gadiem – 1959. gada vidū žurnāla tirāža sasniedza jau 60 tūkstoši eksemplāru. Redakcijas telpas atradās Vaļņu ielā 2, bet to iespieda tipogrāfijā „Cīņa” Blaumaņa ielā 38/40. Atbilstoši tālaika uzstādījumiem un prasībām, ka mākslas darbā galvenais ir saturs, tā arī izdevuma redakcijas sastāvā galvenie noteicēji bija „satura sacerētāji” – vadošie tālaika literāti-satīriķi – Žanis Grīva, Fricis Rokpelnis, Pēteris Ēteris (īstajā vārdā Kārlis Sausnītis). Par „formu” jeb vizuālo noformējumu vispirms atbildēja mākslinieks Voldemārs Valdmanis un mākslinieciskais redaktors Edvards Rusmanis. Uģis Mežavilks ilgstoši bija mākslinieciskā redaktora vietnieks. Viņu abu pienākumos ietilpa ne tikai karikatūru zīmēšana, bet arī žurnāla vizuālā tēla izstrāde, darbs ar autoriem un maketa sagatavošana tipogrāfijai. Tomēr visi galvenie lēmumi par izdevuma saturu un ilustrācijām tika pieņemti visas redakcijas sēdēs kopīgi, daudzskārtējās sapulcēs un apspriedēs. Tātad, arī šajā izdevumā tika noteikts teksta-satura dominējošais stāvoklis. Jaunais izdevums izpelnījās profesionāļu zinātnieku vērtējumu, ko apliecina tolaik jaunās mākslas vēsturnieces Rasmus Lāces (1923-2008) padoms, ka „satīriskajā zīmējumā visspilgtāk izpaužas formas kalpošana saturam un satura noteicošā loma. Satīriskam zīmējumam jābūt līdzīgam tautas parunai, kas savā īsajā un asajā, bieži hiperboliskajā formā slēpj vienmēr dziļu dzīves gudrību.”⁹

Nenoliedzami, ka par žurnāla saturisko prototipu kalpoja ne tik daudz tautas viedoklis – Rasmus Lāces vārdiem „parunas” – kā Padomju laika vadošais, Maskavā izdots satīriskais žurnāls „Krokodils”. Tas nozīmēja, ka Latvijas žurnāla galvenais mērķis bija tāds pats – nesaudzīgi atmaskot dažādas negācijas padomju sabiedrībā gan kopumā, kad katra cilvēka ikdienas dzīvē, lai iespējami ātri un sekmīgi apkarotu dažādas nolaidības, likumpārkāpējus, krāpniekus, izlaidīgu dzīvesveidu, netikumus, vājības un kā vienu no lielākajiem – žūpību. Protams, ka vērsoties pret sociālistiskajā sabiedrībā sastopamām negatīvajām parādībām bija svarīgi vērst lasītāju uzmanību uz vēl lielāku ļaunuma pērkli ārpus „laimes zemes” robežām – kapitālistisko pasauli. Tālab uz žurnāla pirmā vāka atradās kāds ar pozitīvu noskaņu caurstrāvots labsirdīgi humoristisks zīmējums, bet uz pēdējā – kritizējošs skats uz ārzemēm un drūmo, ļauno Rietumu sabiedrību. Viena no lasītāju iemīļotākajām sadaļām žurnālā bija “Kas gan viss nenotiek pasaulē”, kurā tika publicēti fragmenti no reālām ārzemju ziņām, kā arī “Ārzemju humors” ar citu valstu mākslinieku karikatūrām un rubrika “Pirms simts gadiem”. Pārsteidzoši, ka pirmos žurnāla numuru vākus rotāja dzejnieka Raiņa vārdi „Kad neder sajūsma kā ierocis / Lai nāk tad satīra un kritiķis”, kas atradās zem nosaukuma. Tomēr visai drīz no šīm dzejas rindām atteicās, jo ne vienmēr tās bija atbilstošas zīmējuma saturam uz pirmā vāka.

Tomēr realitāte bija gluži cita – izdevums vispirms piesaistīja ar savu augsti māksliniecisko noformējumu, kas krasi izdalījās uz tālaika melnbalto žurnālu fona, kuros parasti tikai žurnāla vāki un viens atvērums žurnāla vidū bija krāsaini. „Dadzim” toties krāsainas bija visas 16 lapas! Pirmo gadu tas iznāca reizi, bet ar 1958. gada vidu – jau divas reizes mēnesī. Tādējādi ātri izveidojās spēcīgs gan vecākās, gan jaunās paaudzes mākslinieku

⁹ Lāce R. “Mazās” mākslas lielie uzdevumi // Rīgas Balss, Nr. 203, 28.08.1959.

Kesk. nauttii valtuutusta kii. tunteista,
 Lauk. miek. löy. astetta on kiihottava.
 J. Kallio

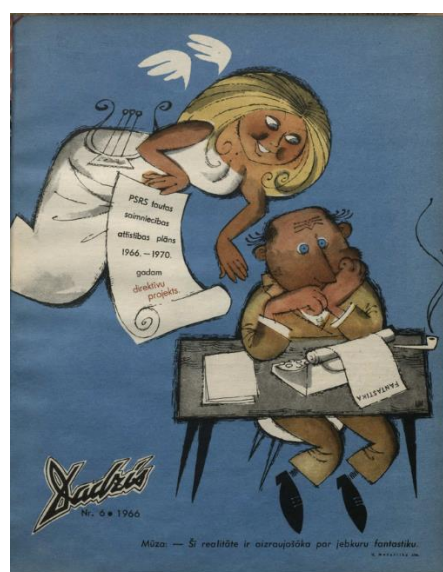
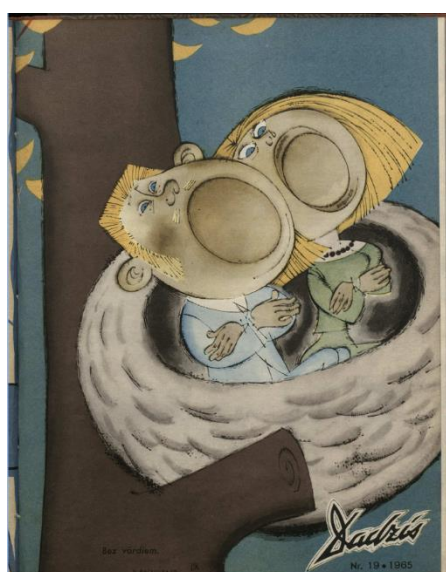
LAUKUS. Jūs te žinot ko esat laukšiusis
 bos manas signal? Ar kabin? (mašinas?)
 M. Kallio

Kopumā laika posmā no 1957. gada janvāra līdz 1995. gada jūlijam iznāca 921 “Dadža” numurs, no kuriem tuvu 160 vāku noformējumus darinājis Uģis Mežavilks (18.-22. att.). Grūti pateikt, vai vēl kāds cits latviešu mākslinieks var lepoties ar tādu sasniegumu! Vienīgi caur viena mākslinieka Uģa Mežavilka darbības prizmu četrdesmit gadu garumā šajā izdevumā var izsekot gan viņa mākslinieciskā rokraksta attīstībai, aktuālai tematikai, varas akceptētai tēlu tipizācijai, gan arī gūt priekšstatu par izdevuma tā laika politiskās sistēmas diktētām iekārtojuma prasībām un formālām izteiksmes iespējām kopumā. Šajā izdevumā mākslinieks ļoti ātri izveidoja un visu mūžu saglabāja sev raksturīgo cilvēka raksturojuma manieri, kas precīzi un trāpīgi “ne tikai smīdina, bet arī liek ikvienam dziļāk ieskatīties sevī, pavērtēt savu un biedru rīcību dažādās situācijās, padomāt par sociālajām un estētiskajām problēmām ikdienas dzīvē.”¹²

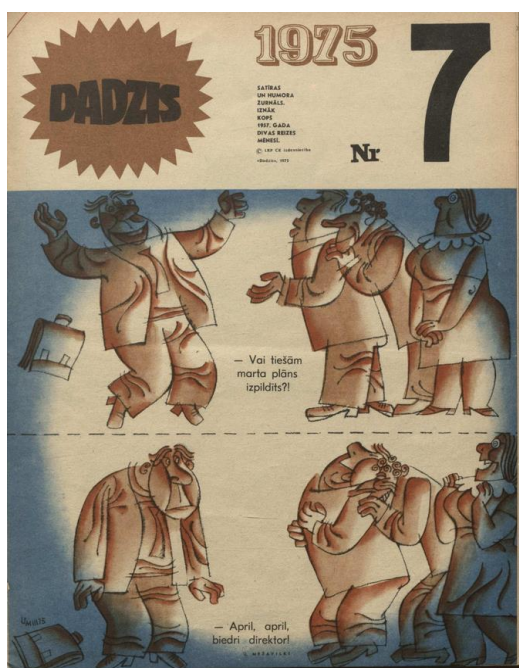
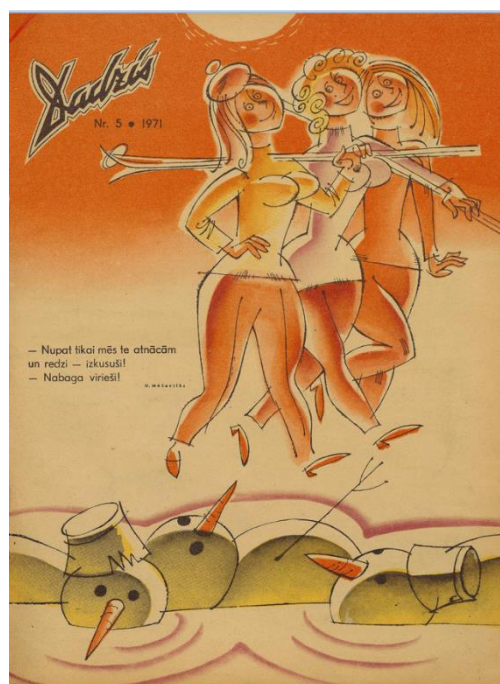
¹² Giga I. Ielūdž uz izstādi // Cīņa, Nr. 239, 14.10. 1971.

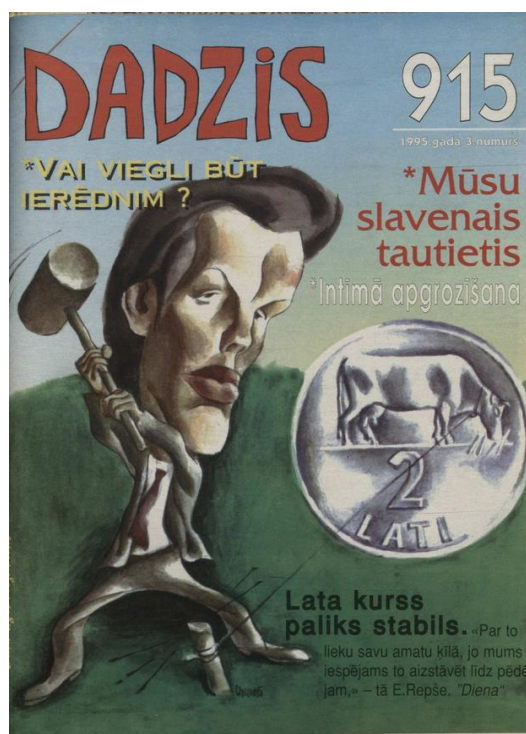
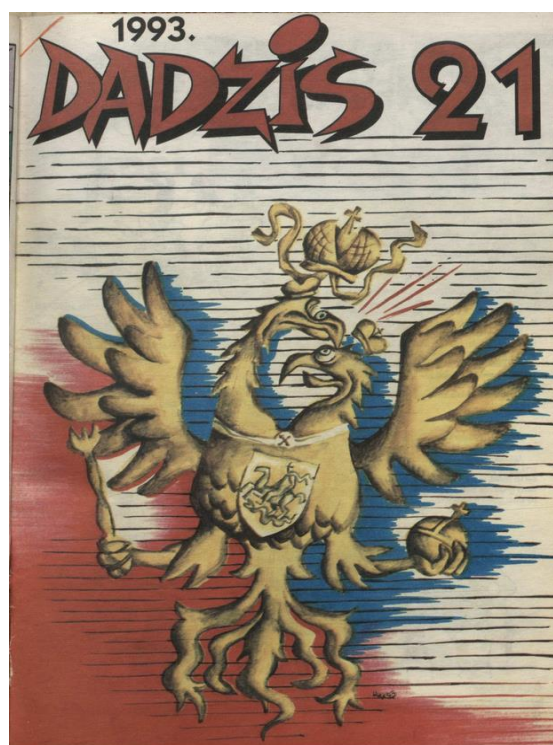
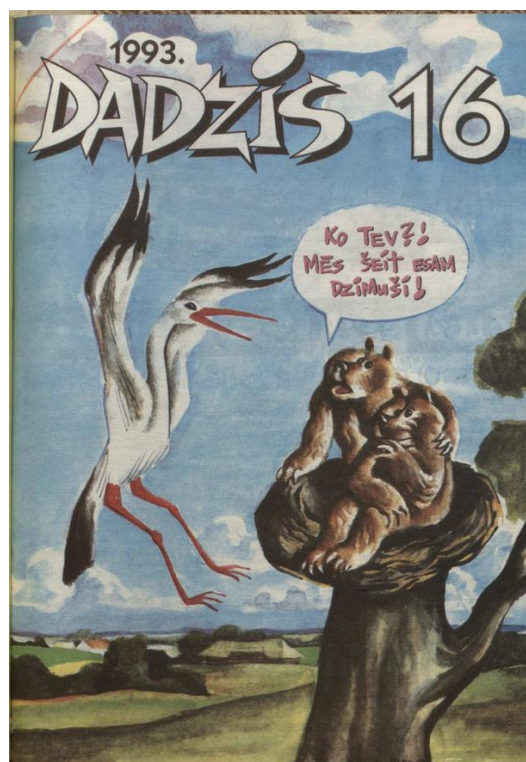
18. att. Uģis Mežavilks. Vāks žurnālam „Dadzis“. 1958, Nr.6. Attēli no: periodika.lv

19. att. Uģis Mežavilks. Vāki žurnālam „Dadzis“. Pirmā rinda: 1960, Nr.2; 1961, Nr.23. Otrā rinda: 1965, Nr.19, 1966, Nr.6. Attēls no: periodika.lv

20. att. Uģis Mežavilks. Vāki žurnālam „Dadzis“. Pirmā rinda: 1970, Nr.23; 1971, Nr.2. Otrā rinda: 1975, Nr.7, 1982, Nr.5. Attēls no: periodika.lv

21. att. Uģis Mežavilks. Vāki žurnālam „Dadzis“. Pirmā rinda: 1992, Nr.20; 1993, Nr.16. Otrā rinda: 1993, Nr.21, 1995, Nr.3. Attēls no: periodika.lv

22. att. Uģis Mežavilks. Vāks žurnālam „Dadzis“, 1991, Nr. 1. Žurnāls neiznāca, jo Preses namā 1991. gada janvāra dienās ielauzās omonieši. Attēls no: LMA IC materiāliem

Jāpiemin vēl viens ar žurnālu „Dadzis“ saistīts izdevums – tolaik tik populārie gada vai mēness kalendāri. Pirmais „Dadža“ kalendārs iznāca 1962. gadā, bet pēdējais 1997. gadā. Šajā izdevumā Uģa Mežavilka ieguldījums ir vēl lielāks ne tikai katru gadu radot zīmējumus atsevišķiem mēnešiem, bet vēl jo vairāk. Tā „Dadzis74“, „Dadzis77“, „Dadzis83“, „Dadzis86“, „Dadzis88“, „Dadzis92“, „Dadzis97“ jeb septiņas reizes mākslinieks zīmējis kompozīcijas visiem gada mēnešiem. Tādējādi žurnāls ieguva vēl lielāku atpazīstamību ne tikai Latvijā un Padomju Savienībā, bet arī ārzemēs. Pasaulē plaši pazīstamais karikatūrists Herlufs Bidstrups, kura zīmējumus atrodam vienā no pirmajiem izdevuma numuriem, uzskatīja „Dadži“ par vizuāli vislabāk noformēto satīras un kumora žurnālu Eiropā. Pateicoties tam, ka žurnālā regulāri tika publicēti ārzemju karikatūristu zīmējumi, mūsu māksliniekiem veidojās radoša sadarbība, kas rezultējās ne tikai publikācijās citos izdevumos, bet arī kopējās darbu izstādēs un apmaiņās. Uģis Mežavilks arī šajā ziņā bija viens no aktīvākajiem redakcijas biedriem. „Dadzis“ nenoliedzami veicināja sabiedrības interesi par karikatūru kopumā, aktīvi pildot „ievērojamu lomu mūsu darbaļaužu politiskajā un ideoloģiskajā audzināšanā“.¹³

Darbība žurnālā bija cieši saistīta ar vēl vienu, ļoti svarīgu mākslinieka darbības jomu Latvijas PSR Mākslinieku savienībā. Lielākais vairums „Dadža“ mākslinieku un kolēģu bija

¹³ Vītoliņš M. Naglai uz galvas. // Cīņa, Nr. 48, 25.02. 1962. 4. lpp.

šīs radošās organizācijas biedri. Līdz ar to veidojās papildus kopīgas intereses un vēlme parādīt savus darbus ne tikai žurnālu lappusēs, bet izstādēs.

Radošais un sabiedriskais darbs Latvijas PSR Mākslinieku savienības ietvaros

Mākslinieka algotais un radošais darbs nesaraujami saistīts ar viņa sabiedrisko darbu Latvijas PSR Mākslinieku savienībā. Uzreiz pēc iestāšanās – 1960. gadā Uģis Mežavilks tika ievēlēts Latvijas PSR MS valdē, kā arī Grafiķu sekcijas birojā, kļūstot par Karikatūristu apakšsekcijas vadītāju.

Visvairāk spēka un enerģijas – no 1962. līdz pat 1977. gadam – mākslinieks veltīja Republikas karikatūru izstāžu organizēšanai, rūpējoties par iespējami plašu mākslinieku loka piesaistīšanu. Pirmajās karikatūru izstādēs un presē, īpaši žurnālā „Dadzis“ lappusēs atrodam gleznotāju Gunāra Mitrēvica un Induļa Zariņa, grafiķes Maldas Muižules, tēlnieces Gaidas Grundbergas zīmējumus un kompozīcijas. Tomēr visai drīz minētie autori koncentrējās vienīgi radošam darbam katrs savā jomā. Tajā pat laikā izkristalizējās arī „tīro“ karikatūristu loks ar akadēmisko izglītību glezniecības nozarē – Ludis Bērziņš, Gunārs Cilītis, Aleksandrs Stankēvičs, Mirdza Ramane, Ēriks Ošs, Dainis Breikšs un, protams, pats Uģis Mežavilks, kuri regulāri piedalījās katrā karikatūru izstādē gan ar saviem darbiem, gan to organizāciju un popularizāciju. Karikatūru izstādes iemantoja kāpinātu sabiedrības interesi. Nereti šīs izstādes katru dienu apmeklēja vairāk nekā 500 cilvēku (23. att.). Lai nodrošinātu vēl lielāku pieejamību, daļu darbu no Rīgā sarīkotās karikatūru izstādes pārveidoja par ceļojošo skati un nosūtīja uz attālākām Latvijas pilsētām, kur notika arī tikšanās ar apmeklētājiem. Ko tad laikabiedri novērtēja karikatūristu zīmējumos? Ne jau sevis „politisko un ideoloģisko audzināšanu“! Zīmīgi ir šai ziņā dzejnieka Knuta Skujenieka vārdi, lai „turpmākās izstādes vēl plašākas. Vairāk un dziļāk nest tautā tik ļoti vajadzīgos smieklus, gan sirsnīgos, gan griezīgi asos. Asas, atklātas, skaudras valodas un droša rokas mūsu laikmetā ir zelta vērtas.“¹⁴

23. att. Skatītāji aplūko karikatūras izstādē Rīgā. 1973. Attēls no: *Periodika.lv / Cīņa, Nr. 61, 14.03.1973.*

¹⁴ Skujenieks K. Skatītāja vērojumi Latvijas karikatūristu izstādē // *Literatūra un Māksla*, Nr. 10, 10.03.1962.

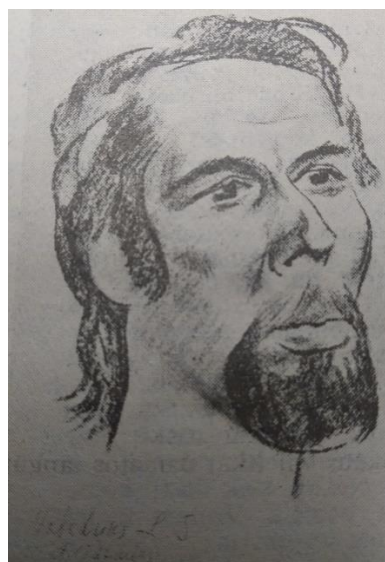
1972. gadā tika nodibināta Komisija mākslas propagandai rūpnīcās – mākslinieks Uģis Mežavilks kļuva par tās priekšsēdētāju un to vadīja līdz 1977. gadam. Uzņemoties šefību par sadarbību ar darbaļaudīm, regulāri tika rīkotas izstādes, mākslinieku braucieni (24. att.) uz kolhoziem, padomju saimniecībām un rūpnīcām. Tā tautas pārstāvji – ja atceramies padomju valsts dibinātāja V.I. Ļeņina vārdus, ka „māksla pieder tautai” – satikās ar radošās inteliģences pārstāvjiem. Neatņemama šādu pasākumu sastāvdaļa bija portretu zīmēšana – tradīcija, kas padomju varas laikā izveidojās vēl 20. gs. 30. gadu sākumā. Īpaši saspringts pasākumu un izstāžu grafiks bija Mākslas dienās. Savdabīgs šādas radošās sadarbības apliecinājums bija strādnieku portretu reprodukcijas presē, kuru vidū atrodam vairākus Uģa Mežavilka zīmējumus (25., 26. att.).

24. att. Rita Valnere (centrā) un Uģis Mežavilks zīmē strādnieku portretus Rīgas eksperimentālo tehnoloģisko rīku rūpnīcā Mākslas dienu pasākuma laikā. 1980. *Foto no ģimenes arhīva*

25. att. No brauciena uz Rīgas kuģu remontu rūpnīcu Mākslas dienās. Uģis Mežavilks. Matrozijs Kondratenko. 1979. Reproducēts: Rīgas Balss, 28.04.1979. *Izgriezums LMA IC materiālos*

26. att. No brauciena uz Rīgas eksperimentālo tehnoloģisko rīku rūpnīcu Mākslas dienās. Uģis Mežavilks. Virpotājs L. Nabadriks. 1982. Reproducēts: Рига Балсс, 21.04.1982. *Izgriezums LMA IC materiālos*

Lai arī organizatoriskais un sabiedriskais darbs Latvijas PSR Mākslinieku savienībā bija neatņemama mākslinieka dzīves sastāvdaļa ārpus sava „maizes darba“ žurnālā „Dadzis“, tomēr viņš izmantoja katru brīvu brīdi, lai gleznotu. Atgādinātu vispirms pats sev, ka ir taču gleznotājs. Tapa portreti, ainavas, daudzfigūru kompozīcijas. Mākslinieks mīlēja doties dabas studijās, gleznojot ainavas gan eļļas tehnikā, gan akvarelī. Vasara Vidzemes jūrmalā Tūjas apkārtnē un pie Kurmjraga bija viņa iemīļotās vietas (27. att.).

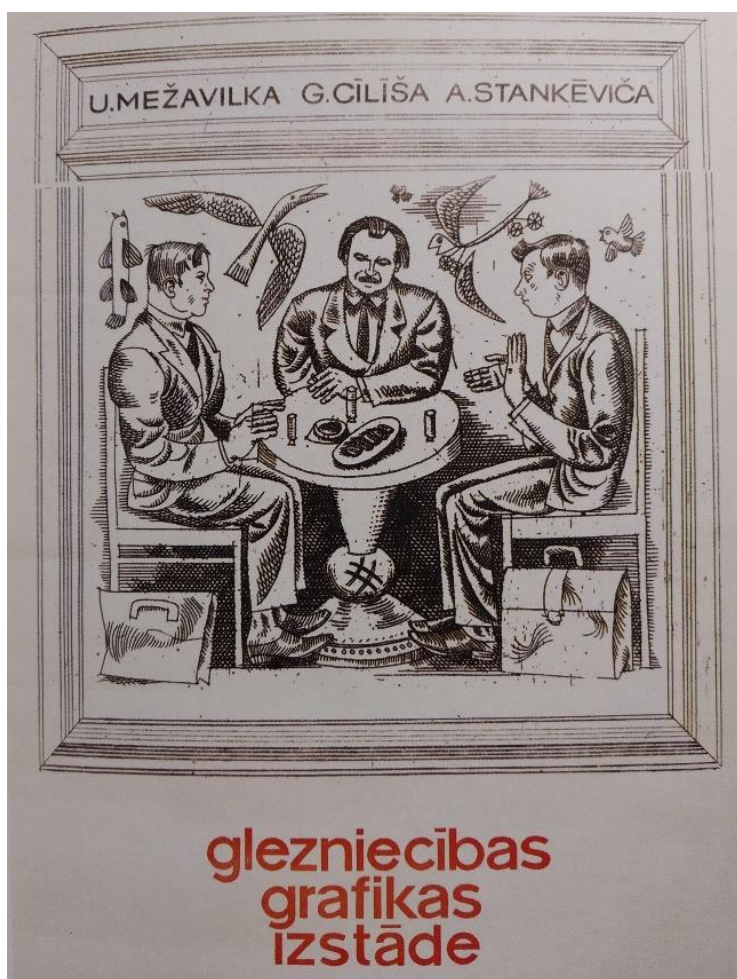
27. att. Uģis Mežavilks plenērā, Kurmjraga apkārtnē. 1979. Foto no Mežavilku ģimenes arhīva

Tur atradās arī mākslinieka vasarnīca, kur uzturējās ģimene. Tomēr kā liecina mākslinieka izstāžu saraksts, tad savas daiļrades agrākajā posmā – līdz kopīgajai izstādei ar draugiem Gunāru Cilīti un Aleksandru Stankēviču 1971. gadā (28., 29. att.) – Uģis Mežavilks profesionālajā vidē un skatītājiem bija pazīstams galvenokārt kā karikatūrists un grāmatu ilustrators, jo tikai tad „pirmo reizi skatītāji varēs iepazīties ar Uģi Mežavilku – ainavistu: izstādei sagatavoti vairāki darbi eļļas tehnikā.”¹⁵

¹⁵ Ē. L. Gunāra Cilīša, Uģa Mežavilka un Aleksandra Stankēviča darbu izstāde drīzumā // Liesma, Nr. 9, 1971, 18. lpp.

28. att. Uģis Mežavilks, Aleksandrs Stankēvičs un Gunārs Cilītis pie Mākslinieku nama kopīgās izstādes sagatavošanas laikā. 1971. Foto no Mežavilku ģimenes arhīva

29. att. Uģa Mežavilka, Aleksandra Stankēviča un Gunāra Cilīša darbu izstādes plakāts. No LMA IC materiāliem

30. att. Uģis Mežavilks savu darbu (karikatūras, jūras ainavas-akvareļi) izstādes atklāšanā Engures kultūras namā. 1984. Foto no Mežavilku ģimenes arhīva

Izstāde iedrošināja turpināt gleznot, jo viena no tālaika autoritatēm profesionālajā vidē - mākslas zinātniece Tatjana Suta (1923-2004), leģendāro mākslinieku Aleksandras Beļcovas un Romana Sutas meita, atzina, ka Uģa Mežavilka darbos „koncentrēta kvalitāte, neviltots mūsu laikmeta nervs, žanru dažādība šo ekspozīciju dara sevišķi ierosinošu skatītājam.”¹⁶ Mākslinieka veikumu glezniecībā novērtēja arī mākslas kritiķe, LMA pasniedzēja, Latvijas PSR Mākslas zinātnieku sekcijas vadītāja Laima Reihmane (1943) savā recenzijā atzīmējot, ka “U. Mežavilks izstādījis liriskas ainavu studijas atturīgā krāsu gammā, kā arī žanra kompozīcijas (“Alus dzērāji”, “Uz jūrmalas vilcieniem”), kuros spilgti izpaužas viņa raksturotāja talants.”¹⁷

Pēc šīs kopīgās izstādes Uģis Mežavilks, Gunārs Cilītis un Aleksandrs Stankēvičs daudz drošāk atgādināja par sevi glezniecībā un regulāri piedalījās plašajās Mākslinieku savienības rīkotajās, tradicionālajās biedru darbu kopskatēs Mākslas dienās pavasarī un rudenī. Tieši 20. gs. 70. gadu „Rudens” izstādēs mākslinieks parādīja savu glezniecību – pirmām kārtām ģimenes locekļu portretus, vienlaikus eksponējot darbus arī republikāniskajās grāmatu grafikas, karikatūru un tematiskajās izstādēs kā, piemēram, „Literārie tēli”.

Tāču liktenis bija lēmis savādāk. Gunārs Cilītis, bet īpaši Aleksandrs Stankēvičs spēja atbrīvoties un tikt vaļā no „eļļas karikatūrista” ēnas. Turpretī Uģis Mežavilks joprojām bija pamatīgi „iestidzis” humora un satīras laukā. Viņš sevi veltīja ikdienas gaitām žurnālā „Dadzis”. Daudz spēka ziedoja sabiedriskajam darbam. Karikatūristu darbu izstāžu organizācija, regulāras tikšanās ar skatītājiem, braucieni pie skatītājiem, lai nonāktu “ar aci pret aci” ar tautu! Pirmā kopīgā mākslinieku-draugu izstāde 1971. gadā tā arī palika vienīgā, kas notika Rīgā un kurā mākslinieks varēja sevi parādīt gleznotāja amplitūdā savas dzīves laikā. Tālāk sekoja vienīgi izstādes Latvijas pilsētās un laukos, kuras gaidīja un novērtēja vietējie skatītāji, taču neredzēja profesionāli un tās neguva atspoguļojumu republikas presē. Tās zināmā mērā kļuva par sava veida atskaitēm sev pašam. Tā, it kā rezumējot paveikto glezniecībā 20. gs. 70.

¹⁶ Suta T. Gleznotāji vai grafiķi // Literatūra un Māksla. Nr. 44. 30.10.1971.

¹⁷ Reihmane L. Triju mākslinieku izstāde // Rīgas Balss, Nr. 252, 26.10.1971.

gados, Uģis Mežavilks 1979. gadā sarīkoja ainavu un portretu izstādi Mākslas dienās zvejnieku kolhoza “Brīvais vilnis” Kultūras namā. 1984. gadā Engures Kultūras namā bija eksponētas viņa karikatūras un jūras ainavas akvareļa tehnikā (30. att.), kam 1985. gada Mākslas dienās sekoja akvareļu izstāde kolhoza „Lāčplēsis” klubā Lielvārdē. Rīgā tikai daļība kopskatēs un nevienas personālizstādes! Kā liecina izstāžu saraksts ar mākslinieka piedalīšanos, tad kolēģiem, plašākai sabiedrībai un kritikai viņš tā arī palika viens no populārākajiem karikatūristiem, kam nebija lemts uzplaukt un parādīt savu talantu savas dzīves laikā šajā mākslas jomā, kurā viņš bija ieguvis profesionālu izglītību.

Mākslinieka nozīmīgāko izstāžu saraksts (izlase)

1956 Latvijas Mākslas akadēmijas studentu diplomdarbu izstāde

1957 Vispasaules jaunatnes festivālam veltītā izstāde

1957 Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 40. gadadienai veltītā izstāde

1958 Pirmā republikas jauno mākslinieku darbu izstāde

1960 Baltijas republiku mākslas darbu izstāde Maskavā

1962 Pirmā republikas karikatūru izstāde (pirmā prēmija)

1963 Uģa Mežavilka un Induļa Zvagūža darbu izstāde Madonas muzejā (31.att.)

31. att. Ielūgums Uģa Mežavilka un Induļa Zvagūža darbu izstādei Madonas muzejā. 1963. No LMA IC materiāliem

1964 Baltijas republiku un Baltkrievijas satīras un humora žurnālu konkursa izstāde Rīgā (balva par karikatūru „Zvēru atpūtas nams“)

Karikatūristu darbu izstāde „Karikatūra arī ir ierocis” Baldonē

Bauskas novada mākslinieku 5. izstāde

1965 Otrā republikas karikatūru izstāde Rīgā

Karikatūru izstāde Liepājas muzejā

Karikatūru izstāde Jelgavas muzejā

1965 Latvijas PSR 25. gadadienai veltītā izstāde

1966 25 лет Советской Литвы, Латвии, Эстонии. Москва (karikatūras)

1967 Republikas tēlotājas mākslas izstāde (karikatūras)

1968 Trešā republikas karikatūru izstāde

1970 Latvijas PSR mākslinieku ekslibru izstāde (Ex-libris Pēterim Upītim)

Спорт в искусстве, Москва (2 karikatūras)

1971 Uģa Mežavilka, Aleksandra Stankēviča un Gunāra Cilīša darbu izstāde Rīgā, Mākslinieku namā

1973 Ceturtā republikas karikatūru izstāde

Karikatūru izstāde Valmieras muzejā

Karikatūru izstāde no Latvijas PSR Mākslas muzeja fondiem

Baltijas republiku karikatūru izstāde Viļņā

Literārie tēli stājgrafikā (ilustrācijas K. Skalbes pasakai "Kā es braucu ziemeļmeitas lūkoties". 1973. Jaukta tehnika, 68x80)

Tēlotājas mākslas izstāde „Rudens-73” (glezna „Rūta”. 1973. A.e. 70x 60 cm, „Minnas tante”. 1973. A.e. 70x70cm)

1974 Tēlotājas mākslas izstāde „Rudens-74” (glezna „Meitene šūpolēs”. 1974. A.e. 74x 74 cm)

1975 Baltijas republiku karikatūru izstāde Viļņā

Tēlotājas mākslas izstāde „Rudens-75” (glezna „Vecais mežsargs”. 1975. A.e. 100x 85 cm)

1976 Tēlotājas mākslas izstāde „Rudens-76” (glezna „Omamma un Rūtiņa”. 1974. A.e. 70x 70 cm)

1977 Piektā republikas karikatūru izstāde (32.att.)

Karikatūru izstāde ražošanas apvienībā „Radiotehnika”

Latvijas PSR mākslinieku ekslibru izstāde

32. att. Piektās republikas karikatūru izstādes dalībnieki pie Mākslinieku nama reklāmas afišas. 1977.
No kreisās: Gunārs Cilītis, blakus Uģis Mežavilks. No Rūtas Muižnieces arhīva

1978 Baltijas republiku karikatūristu darbu izstāde Jūrmalā (pirmā prēmija)

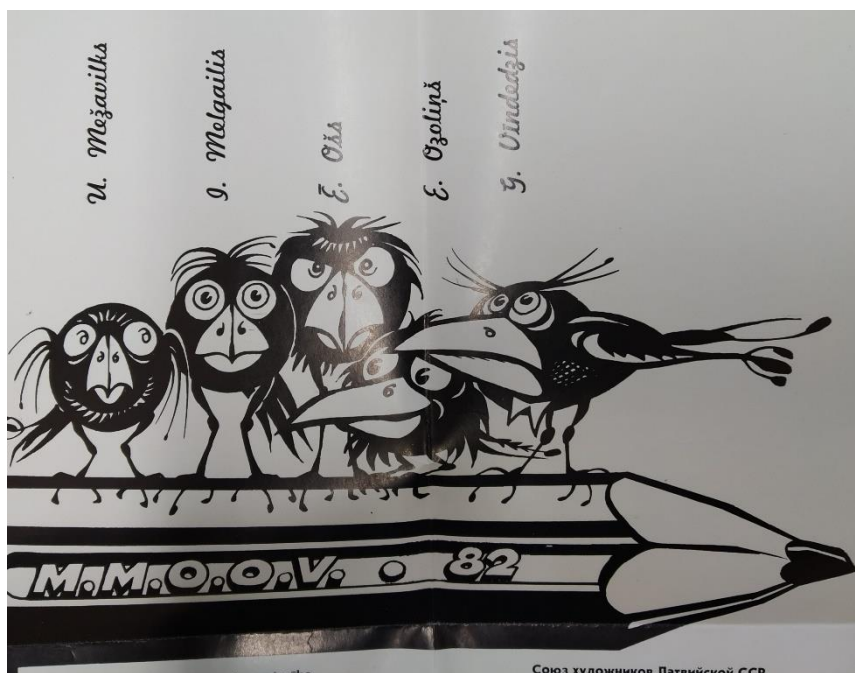
1979 Uģa Mežavilka ainavu un portretu izstāde Mākslas dienās Zvejnieku kolhoza “Brīvais vilnis” Kultūras namā

1980 Tēlotājas mākslas izstāde „Rudens-80” (glezna „Pasaka”. 1980. A.e. 115x 115 cm; 33. att.)

33. att. Imants Melgailis un Uģis Mežavilks „Rudens-80” atklāšanā. Foto no LMA IC materiāliem

1982 Karikatūristu grupas (U. Mežavilks, I. Melgailis, Ē.Ošs, E. Ozoliņš, G. Vīndedzis) darbu izstāde Zinību namā Rīgā (34. att.)

34. att. Plakāts karikatūristu grupas darbu izstādei Zinību namā. 1982.

1983 Mākslas dienu izstāde „Mākslinieki mieram” (glezna „Vecpuiša jubileja”. 1983. A.e. 100x 100 cm)

1984 Baltijas republiku un Ļeņingradas karikatūristu izstāde „Satīras un humora parāde” Viļņā
Žurnāla „Dadzis” desmit mākslinieku darbu izstāde Varšavā, humora žurnālā “Szpilki” izstāžu zālē

Republikas 6. grāmatu grafikas izstāde (ilustrācijas „Latviešu tautas pasakām”. 1983. P. Akv, 50 x40 cm)

Uģa Mežavilka darbu (karikatūras, jūras ainavas-akvareļi) izstāde Engures kultūras namā

1985 Uģa Mežavilka akvareļu izstāde Mākslas dienās kolhoza „Lāčplēsis“ klubā Lielvārdē

Uģa Mežavilka karikatūru izstāde Talsu muzejā

1987 Republikas 7. grāmatu grafikas izstāde (ilustrācijas A. Skaiļa grāmatai „Ansītis un Grietiņa“. I-X. P. Tuša, 19,5 x 16 cm)

1988 Uģa Mežavilka darbu izstāde padomju saimniecības „Progress“ klubā Iecavā

1989 Republikas karikatūru izstāde

1989 Starptautiskā starptautiskā karikatūru konkursiz stāde „Ha-ha-habitat“ Jūrmalā („Humora centra“ medaļa)

1992 Uģa Mežavilka un Rūtas Mežavilkas darbu izstāde „Bildes“ Cēsu izstāžu namā

1999 Uģa Mežavilka piemiņas izstāde Arhitektu namā

2000 Uģa Mežavilka piemiņas izstāde Bauskas muzejā

2002 U.Mežavilka un M. Ārgaļa karikatūru izstāde Majoru kultūras namā

2007 „Nezināmais Uģis Mežavilks. Rudens ainavas“ Aspazijas mājā Dubultos

2008 Žurnāla „Dadzis“ 50 gadu jubilejas izstāde „Kā dadzis acī“ Rīgā, Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā

2009 Latvijas Nacionālās bibliotēkas veidotā ceļojošā izstāde „Latvijas vēsture karikatūrās” Nīderlandes Karaliskajā bibliotēkā; Oulu (Somija) universitātē; Igaunijas Nacionālajā bibliotēkā, Kārļa universitātē Prāgā, LR Ārlietu ministrijā, Rīgā un Ogres vēstures un mākslas muzejā

2010 Uģa Mežavilka piemiņas izstāde "Sarži, karikatūras, portreti"

Aspazijas mājā Dubultos

2011 Uģa Mežavilka izstāde „Zīmējumi, sarži un idejas“ Jāņa Akurātera muzejā

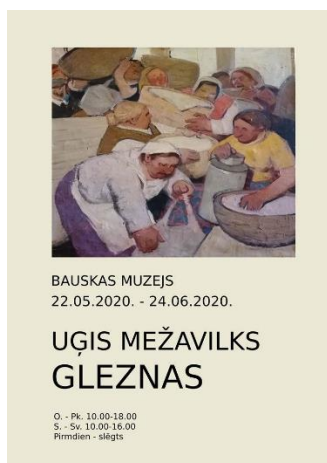
2014 Uģa Mežavilka gleznu, karikatūru un saržu izstāde Bauskas muzejā (35.att.)

35. att. Plakāts Uģa Mežavilka piemiņas izstādei Bauskas muzejā. 2014.

2017 Latvijas Mākslinieku savienības kolekcijas darbu izstāde “Mūžīgā kustība. Revolūcijai Krievijā 100”

2020 Uģa Mežavilka gleznu izstāde no Bauskas muzeja krājuma (36.att.)

36. att. Plakāts Uģa Mežavilka gleznu izstādei Bauskas muzejā. 2020. *Attēls no:* <https://www.bauska.lv/lv/jaunumi/uga-mezavilka-1929-1998-pieminas-izstade-bauskas-novadpetniecibas-un-makslas-muzeja-683>

2021 Uģa Mežavilka karikatūru izstāde no Bauskas muzeja krājuma

Ziņas par mākslinieku presē. Fragmenti no intervijām ar mākslinieku, laikabiedru vērtējums

1956

Dannenhiršs B[ernhards]. Jauno mākslinieku diplomdarbu izstāde // Cīņa, Nr. 186, 9.08.1956.

Mākslas akadēmiju šogad beidza 23 mākslinieki – 14 gleznotāji. 5 tēlnieki, 5 grafiķi un keramiķi. Ar lielu interesi skatītāji aplūko viņu diplomdarbu izstādi. Pirmais iespaids tāds, ka te ir sižetu, autoru stilu un mākslinieciskās gatavības līmeņa dažādība. Mūsu priekšā pilnīgi vai gandrīz nobrieduši daiļdarbi, bet ir arī tādi, kas liek padomāt par pasniegšanas metodikas jautājumiem. Izstādītie portreti, sižetiskās kompozīcijas, peizaži, klusās dabas, grāmatu ilustrācijas un plakāti liecina par tieksmi pievērst jaunos māksliniekus dzīves vispusīgai atspoguļošanai.

Dažos darbos temats un sižets kalpo par pamatu visu mākslinieka izteiksmes līdzekļu lietošanai. [...] Mākslinieka mērķtiecība redzama arī **U. Mežavilka** gleznā “Pirms negaisa” (vad. prof. E. Kalniņš), kas attēlo siena novākšanas steigu un sasprindzinātību. Neizstrādāti palikuši cilvēku tēli; skaties tajos, bet skaidru priekšstatu par tiem neiegūsti.

Jaunā mākslinieka personas noskaidrošana ir viens no sarežģītākajiem pedagoga mākslinieka uzdevumiem. [...] Savas individuālās sejas noskaidrošana parasti ir ilgs process, kas var arī sākties ar pilnīgu skolotāja iemaņu apgūšanu, lai pēc tam, patstāvīgi risinot jaunrades uzdevumus, organiski nonāktu līdz savai mākslinieciskajai individualitātei. Šai ziņā A. Fjodorovam, A. Rodinam, U. Mežavilkam, P. Voļskim, A. Bočarovam. I. Zvagūzim viss vēl priekšā, gleznas satura noskaidrošanas ceļu jāiet R. Valnerei, G. Mitrēvicam.

1957

Zēberga G., Cekule V. Jaunie mākslinieki festivālam // Cīņa, Nr. 144, 20.06. 1957.

Valsts latviešu un krievu mākslas muzeja atvērta jauno latviešu mākslinieku darbu izstāde, kas veltīta Jaunatnes festivālam Tajā eksponēti 253 glezniecības, skulptūras, grafikas un lietišķas mākslas darbi. Izstādes dalībnieki gandrīz visi ir Latvijas PSR Mākslas akadēmijas. J. Rozentala vārdā nosauktās mākslas vidusskolas un Rīgas lietišķās mākslas vidusskolas audzēkņi. [...] Jauno mākslinieku daiļradi caurstrāvo optimisms, svaigums un žanru bagātība. [...] Vistrūcīgāk pārstāvēts karikatūras žanrs. Te tikai viens autors – **U. Mežavilks** – ar diviem darbiem “Jautājums par darba roku trūkumu” un “Lācīšu pakalpojums”.

1957

Oriks Ž. Latviešu mākslas svētki // Padomju Jaunatne, Nr. 169, 27.08.1957.

Tuvojas Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 40. gadadiena. Padomju Latvijas mākslinieki gatavo savu atskaiti par godu lielajiem svētkiem. 1. septembrī Valsts latviešu un krievu mākslas muzejam telpās atklās lielu tēlotājas un lietišķās mākslas izstādi. [...] Arī labākie republikas satīriskā žanra meistari rāda savus darbus. Chaskina interesantās karikatūras, **U. Mežavilka** ilustrācijas žurnālam «Dadzis», pirmoreiz izstādi reprezentētā karikatūrista G. Bērziņa u. c. darbi pievērsīs visu izstādes apmeklētāju uzmanību.

1957

Ivanovs M. Piezīmes par tēlotājas mākslas izstādi // Karogs, Nr. 11, 1957.

[...] Izstādes grafikas daļā profesionāli vāju darbu tikpat kā nav. Var teikt, ka mūsu grafiķi pieklājīgi zīmē un pieņemami veido kompozīciju. Tomēr liekas, ka notikusi apstāšanās zināmā attīstības stadijā un tāpēc izstādē maz darbu, kas liecinātu par jauniem, iesaistītiem sasniegumiem latviešu padomju grafikā.

[...] Pavisam vārga izstādē ir satīra un plakāts. Kā labākos var nosaukt **U. Mežavilka** sadzīves karikatūras un M. Oša plakātu sēriju “Valmieras varoni”. [...] Bet pats svarīgākais ir tas, ka izstāde ļoti skaidri parāda mūsu mākslas tālākas augsmes lielās iespējas.

1959

Lāce R. Asāku kaujas zīmuli. Par pērnā gada “Dadža” karikatūrām // Cīņa, Nr. 7, 9.01. 1959.

Visu laikmetu un visu tautu mākslā ir mākslinieki, kuru gars un prāts līdzīgi dimanta asmenim šķel katru aktuālu politisku un sadzīves parādību un aplūko tās saturu kritikas gaismā. Šī māksla ir satīra.

Latviešu mākslas vēsturē satīriskais zīmējums dzima apmēram priekš simt gadiem, kad A. Daugulis «Pēterburgas Avīžu» pielikumos radīja Bizmaņa, Brenča un Žvinguļa tēlus. Mēs varam lepoties ar nedaudzajiem «Svaru» numuriem, kuru progresīvā, kaujinieciskā satīra 1905. gada revolūcijas laikā palīdzēja atmaskot melnsimtniekus. Buržuāziskās Latvijas laikā progresīvo satīru pārstāvēja pagrīdes mākslinieki.

Šodien šis cildenās, spēcīgās mākslas tradīcijas Padomju Latvijas mākslā turpina žurnāls "Dadzis". Nav viegls uzdevums tam kļūt par gaidītu viesi katrās mījās, ar humoru un satīru palīdzēt ļaudīm dzīvot un strādāt veselīgi, skaisti, optimistiski. "Dadža" nopelns, ka pēdējos gados tas ir izraisījis vairākos jaunos māksliniekos karikatūrista tieksmes. **U. Mežavilks**, L. Bērziņš, A. Stankēvičs, G. Cilītis, N. Zvirbulis, E. Ošs, E. Ozoliņš, I. Melgailis, R. Tilbergs, E. Rusmanis, G. Bērziņš, jau rūdītie "zīmuļa feļetonisti" G. Vīndedzis, H. Joršs un Ha-ha gādā par lielu zīmējuma un satura dažādību "Dadzī". Viņu satīra šausta gan kapitālistiskās pasaules politiskos negēļus un avanūristus, gan mūsu māju slaistus un pašlabuma meklētājus, valsts apzadzējus, dzērājus, tūlīgus vadītājus, mietpilsoņus utt.

Noteicošais mākslā ir saturs. Satīriskā zīmējumā, kurā viss paužas ar kāpinātu ekspresiju, šā jautājuma nozīmīgums arī aplūkojams saasināti. Padomju karikatūra nav domāta tikai laika kavēklim, smiekliem par lielām un mazām laužu vājībām. Tā ir revolucionāra māksla, kas atmasko un šausta kapitālistisko pasauli un tās paliekas cilvēku apziņā, pienaglo pie kauna staba katru, kas tādu sodu pelnījis. Šādas mākslas radītājam jābūt ar asu politisku skatienu, tādām, kas spēj no partejiskuma pozīcijām novērtēt aktuālo politisko momentu, kodolīgi un asprātīgi novadot to arī līdz tādu pilsoņu apziņai, kuri vismazāk par politiku interesējas.

Attēlojot negatīvus tipus, mākslinieks nedrīkst zaudēt mēra izjūtu, nedrīkst aizmirst, ka jārada mākslinieciskais tēls. "Dadzī" tomēr nereti šī mēraukla zudusi, un tad zīmējums kļuvis vienkārši atbaidošs. [...] Satura problemātiku skar arī tas, ka ļoti daudz "Dadža" lappušu aizpildītas ar zīmējumiem, kuri domāti vienkārši kā joki, bet kuros maz jēgas, reizēm nav pat nekā smieklīga. [...] Ko nozīmē zīmējumu sērijā "Ūdeņi aicina, ūdeņi sauc" (13. numurā) aina ar ezi? No šo tukšo joku sacerēšanas neizvairās arī **U. Mežavilks**, kura zīmējumos var just īsta karikatūrista "dzīslīņu". Cik izteismīgs, piemēram, ir nonīkušais Pegazs pie krodziņa durvīm (17. numurā) vai "Brāķa spoks" (10. numura vāks)! Kāpēc **Mežavilkam** savi spēki jātērē tādai bezjēdzīgai nodarbībai kā pēdējā ābola purināšanai no ābeles (16. numurā), ar ko mākslinieks aizpilda pusi lappuses, bet ābols tā arī netiek nopurināts? [...] Vai "Dadzim" nav ar ko aizpildīt savas slejas? Ir. Lai vairāk pabraukā pa republiku, ieskatās dzīvē. Tad radīsies tādi interesanti materiāli kā 12. numurā pēc reida Tukumā.

"Dadža" redakcijai jāizmanto visi līdzekļi, lai savus māksliniekus audzinātu par patiesiem padomju satīriķiem, kas attēlo dzīvi visā tās daudzveidībā, kam karikatūru radīšana nav nodarbība tikai starp citu vai arī tikai pelņas avots, bet svarīgs darbs, ar kuru tie kalpo padomju tautai. Tad "Dadzis" būs latviešu progresīvās satīras tradīciju cienīgs turpinātājs.

1959

Lāce R. "Mazās" mākslas lielie uzdevumi // Rīgas Balss, Nr. 203, 28.08.1959.

Mazs zīmējums laikraksta vai žurnāla lapā, liekas, ir niecīgs pret monumentāliem sienu gleznojumiem un pieminekļiem, pret plakātiem, ko mēs sastopam pilsētas ielās. Bet šai "mazajai" mākslai ir ciešāks kontakts ar masām kā jebkuram citam mākslas veidam. [] Tā jo spēcīgāk iedarbojas ar savu saturu. Visvairāk šai ziņā tiek prasīts no satīriskā zīmējuma. Ja ilustrācija reizēm apmierina arī tad, kad tā ir tikai teksta atkārtojums. Ja viņjētas, vāka un citi zīmējumi vispirms tiek vērtēti no formas viedokļa, tad satīriskajā zīmējumā visspilgtāk izpaužas formas kalpība saturam un satura noteicošā loma. Satīriskam zīmējumam jābūt

līdzīgam tautas parunai, kas savā īsajā un asajā, bieži hiperboliskajā formā slēpj vienmēr dziļu dzīves gudrību.

Mūsu republikas ilustrētie žurnāli var lepoties ar lielu satīriskās mākslas meistarību. Diemžēl, gandrīz visu mūsu karikatūristu "štatu" nodarbina viens pats "Dadzis". [] auglīgs optimisms ir viens no pirmajiem priekšnoteikumiem, bez kura nevar rasties laba; humora pilna satīra, vienalga, vai tā skar sīkas vai starptautiska mēroga parādības.

Satīriskā zīmējuma otrs būtisks priekšnoteikums ir spilgta tēlainība. Izmantojot visu plašo grafiskās mākslas izteiksmes līdzekļu arsenālu – līnijas dinamiku, formas hiperbolizāciju utt., mākslinieks liek runāt pašam tēlam kā idejas nesējam, samazinot tekstuālās starpniecības nozīmi līdz minimumam. Kā labi paraugi šai ziņā mūs priecē daudzi **U. Mežavilka**, N. Zvirbula, G. Vīndedža, E. Oša un citu satīras mākslinieku darbi. [] **U. Mežavilks** vienmēr ir izcēlies ar asu šarža elementa izjūtu. Viņa zīmējumi skar plašu aktuālu tematiku. Lai ielūkojamies tikai tādos kā "Gadījums no advokāta prakses", «Dadzis», 1959., Nr. 1.), "Mēnessērdzība» un "Nolaidām gan tam bālgīmim asinis» ("Dadzis", 1959. Nr. 7.), un mēs gūsim pārlicību par mākslinieka aktīvo dzīves uztveri un lielo izdomu. Tomēr nereti arī **Mežavilks** pārcenšas, sniedzot zīmējumus tik sarežģītā risinājumā, ka zūd gradācija starp nozīmīgo un mazsvarīgo, starp dažādas kvalitātes tipāžu. Nu vajag taču būt kādai starpībai starp "Forestola akadēmijas" vājprātīgajiem (Dadzis», 1959. Nr. 9.) un mūsu pašu kolhozu darbinieku, kam tik vien ir tā grēka kā gausa krūmu izciršana pļavās ("Dadzis", 1959., Nr. 6.)! Padomju karikatūrai ir svešas tendences pēc iespējas iznīgāties par cilvēku. Mūsu satīrai nav jāiznīcina cilvēks, bet gan negatīvais viņā.

Tēlainības problēma satīrā skar arī pozitīvo tipāžu. Ar to iet pagrūti ne tikai mūsu republikas māksliniekiem vien. Parasti pozitīvais tipāžs tiek izmantots kā autora nostājas paudējs, izņemot nosodošu pozīciju pret kādu aplamu parādību. Tā **U. Mežavilka** zīmējumā "Tīklā gan, bet tikai kādā" ("Dadzis", 1959., Nr. 3.), kurā nosodīta Daugavpils veselības iestāžu tīkla nevērība pret jauno aparāturu, šāda autora nostājas paudēja ir apkopēja. Pozitīvo personāžu sejām mākslinieki it kā baidās piešķirt groteskos elementus (kas dažkārt taču varbūt ļoti pievilcīgi), bet, darot to panāk pavisam pretējo.

Cenšoties pasvītrot savu neatkarību no teksta, mākslinieki iecienījuši zīmējumus "bez vārdiem". Sevišķi daudz tādu zīmējumu ir I. Melgailim ar **U. Mežavilku** gan viņu atsevišķos darbos, gan kopīgās humora un satīras lapās. Tā "Dadža" šī gada 9. numurā, kur šāda lapa ir veltīta jūras un ūdeņu tematikai, 5 no 10 zīmējumiem ir "bez vārdiem". Rezultātā no šīm "bezvārdībām" sanāk liela liekvārdība.

Mākslinieka radošais darbs ir viņa dvēseles spogulis. To atstaro pat tik "maza" māksla kā satīriskais zīmējums. Un, skatoties šai spogulī, gribas teikt: "Vairāk optimisma, gaišāku attieksmi pret mūsu laikmetu, biedri mākslinieki! Tad arī jūsu "maza" māksla droši irsies cauri lielajiem sadzīves ūdeņiem un palīdzēs dzīvi nevis pelt, bet celt!"

1962

Ulasevičs V. PIRMĀ KARIKATŪRISTU DARBU IZSTĀDE // Rīgas Balss, Nr. 34, 9.02.1962.

Svētdien Mākslinieku nama Izstāžu zālē atklās pirmo republikānisko Latvijas PSR karikatūristu darbu izstādi. To organizē Mākslinieku savienība, Latvijas PSR Mākslas fonds un žurnāla "Dadzis" redakcija. kas šajā gadā atzīmē savu piekto gadadienu. Izstādē piedalās 22 autori. Viņu vidū ir H. Joršs, E. Ošs, A. Stankevičs, U. **Mežavilks**, I. Dzerko, N. Zvirbulis un citi. Līdzās karikatūrām, kas bijušas ievietotas periodiskajos izdevumos, izstādē būs arī tādi darbi, kas gatavoti speciāli šim gadījumam, piemēram, N. Zvirbuļa linogriezumu sērija "Kas nestrādā, tam nebūs ēst", L[īzes]. Dzeguzes satīriskie kokgriezumi un citi.

1962

Mākslinieku namu šoreiz ieņēmuši karikatūristi // Dzimtenes balss, Nr. 15, 20.02. 1962.

Latviešu karikatūras mākslai allaž bijusi ievērojama vieta progresīvajās sabiedriskajās cīņās pret savu laiku nodzīvojušām parādībām. Satīriķa zīmuli politiskas karikatūras laukā pie mums rokās ņēmuši arī izcili latviešu gleznotāji, piemēram, – 1905. gada revolucionāro notikumu laikā, kad līdzās Rihardam Zariņam karikatūrai pievērsās Jānis Tilbergs, Aleksandrs Romāns, Rūdolfs Pērle, tēlnieks Gustavs Šķilters v. c. Tāpēc pašiem karikatūristiem un daudzajiem vernisāžas dalībniekiem bija ne vien interesanti, bet arī pagodinoši, ka Padomju Latvijas pirmās karikatūru izstādes atklāšanā plašāku runu teica viens no šiem latviešu karikatūras mākslas redzamajiem pionieriem prof. J. Tilbergs. Padomju Latvijas pirmā karikatūras izstāde notiek Rīgā, Mākslinieku namā. Un nav nejaušība, ka izstādi ievada satīriskā žurnāla "Dadzis" vairāku vāku palielināti attēli. Līdz ar šo žurnālu, kas šogad atskatās uz savu pirmo darba piecgadi, izaugusi kupla karikatūristu saime, nozīmīgs radošs kolektīvs, kas Latvijas mākslinieku savienības grafiķu sekcijas ietvaros noorganizējis savu kopu. Karikatūras jomā veiksmīgi darbojas daudzi mūsu jaunie grafiķi – Edgars Ozoliņš. Ēriks Priedkalns, Edvards Rusmanis, Normunds Zvirbulis v. c. Līdzās karikatūrām tušas zīmējumā, temperā, guašā un akvarelī, biežāk parādās darbi īstajās estampa tehnikās. Karikatūra kļuvusi par radošas aizraušanās lauku arī vairākiem jaunajiem māksliniekiem, kas akadēmisko izglītību ieguvuši glezniecības nozarē. Te var minēt Ludi Bērziņu, Gunāru Cilīti, **Uģi Mežavilku**, Mirdzu Ramani, Aleksandru Stankeviču, Ēriku Ošu u. c.

1962

Vītolīņš M. Naglai uz galvas. // Cīņa, Nr. 48, 25.02. 1962. 4. lpp.

[sākuma teksts izlaists]. Un atkal viņu zīmējumi stiprina pasaules tautas cīņā par taisnību, par tautu brīvību, atgādina, cik zvērīgi imperiālistu darījumi. Tā karikatūrai ir ievērojama loma mūsu darbaļaužu politiskajā un ideoloģiskajā audzināšanā. Šis mākslas pārstāvji kritizē un nosoda kapitālisma paliekas cilvēka apziņā, reliģiskos aizspriedumus, slaistus un dīkdienus, nesaimnieciskumu, "amerikāniskā" dzīvesveida pielūdzējus un daudzas citas negatīvas parādības, lai mūsu cilvēka apziņa ātrāk atbrīvotos no visa komunisma cēlāja morālei svešā un kaitīgā. Šo karikatūras spēku spilgti izjūtam pirmajā republikāniskajā karikatūristu darbu izstādē. Daudzie ieraksti atsauksmju grāmatā, caurmērā ap 500 apmeklētāju dienā, interese, ar kādu darbaļaudis skata izstādes sniegumu, liecina, ka ekspozīcija gluži pelnīti sasniegusi mērķi. [...] Latvijas PSR pirmā karikatūru izstāde arī tehniskajā izpildījumā stipra. Izstādē patīkami redzēt, ka sāk izzust kādreiz tik bieži lietotie, bet gluži nevajadzīgi uzraksti: dolāra vai mārciņas apzīmējums, dažādas emblēmas un citi, ko agrāk redzētām gan uz tēlu piedurknēm, vestēm, aproču pogām. Šāds paņēmieni tikai vulgarizē karikatūras tēgu un padara to vairāk lasāmu nekā

skatāmu. Sadzīves parādībām pievērsusies lielākā daļa izstādes dalībnieku. Jāapbrīno tā vitalitāte, veselīgais, pat labsirdīgais humors, ar kādu šie mākslinieki pieiet daudzām parādībām! [...] **Uģis Mežavilks** jau pirmajos darbos parādījās kā labs zīmētājs, izdomas bagāts un radošs karikatūrists. Un tā arī šoreiz ar savu itin akrobātisko līniju viņš sniedz mums neiedomājamas kustības, pagriezienus un stāvokļus. Tomēr, kaut gan viņš mums sniedz daudz daudz laba, šķiet, ka skatītāju pa laikam izteiktās piezīmes par daudziem lielajiem deguniem viņa zīmējumos būs tomēr vietā. Cerēsim, ka **U. Mežavilks** no šī trūkuma pavisam viegli atbrīvosies.

1962

Skujenieks Knuts. Skatītāja vērojumi Latvijas karikatūristu izstādē // Literatūra un Māksla, Nr. 10, 10.03.1962.

[sākuma teksts par citiem izlaists] Mazliet smagnējāk, bet ne mazāk interesanti strādā G. Cilītis un A. Stankēvičs. Ar visām viņu spilgtajām individuālajām iezīmēm viņiem ir arī kaut kas kopējs. Krāsas padarījušas viņu satīru it kā rāmāku, jo tās prasa ilgāku vērtējumu un pārdomājumu. Bet šis rāmums nenožīmē dziļuma un kodīguma trūkumu. Piemēram, G. Cilīša tēlotā pusaudzū saruna ar oficiantu trāpīga arī krāsās. Ja nu arī kādreiz krāsa ir pārāk ekstravaganta (kā diviem dzeltenajiem dīkdieņiem uz apartā lauka fona), tad tam ir meklējuma un eksperimenta raksturs. Bet bez eksperimenta nav arī panākumu.

Īpatnēji darbi ir arī **U. Mežavilka** un M. Ramanei. Viņiem lielāka nosliece uz grotesku, uz šaržu. Un, ja viens otrs mietpilsonisks skatītājs uztraucas par to, ka **Mežavilka** tēlotie cilvēki it kā pārāk ērmīgi, tad tas nozīmē tikai šāda mākslinieciska rokraksta neizpratni. Cilvēka negatīvo rakstura īpašību atklāšana ar ārējo nesamēru ir **U. Mežavilka** talanta būtiska un spēcīga iezīme, ar ko viņš atšķiras no citiem. Labprāt no savas puses novēlētu turpmākās izstādes vēl plašākas. Vairāk un dziļāk nest tautā tik ļoti vajadzīgos smieklus, gan sirsnīgos, gan griezīgi asos. Asa acs, atklāta, skaudra valoda un droša roka mūsu laikmetā ir zelta vērtas. Celtniecības darbs arī ir cīņa, un māksliniekiem šajā cīņā nav ne miera, ne pamiera. Pats galvenais – mūsu karikatūristiem ir spēks kaulos. Lai tas vēl pieaug!

1962

Kalve A. Saruna ar Diega “māti” un “nežēlīgiem” vīriem // Dzimtenes Balss, Nr. 15, 29.03.1962.

Viens no populārākajiem un nežēlīgākajiem Ir **UĢIS MEŽAVILKS** (dzim. 1929. g). Viņš piedzima un smējās. Pabeidza visas skolas un vairs nesmējās. Smējās citi. Par viņa karikatūrām. Uga iemīļotākais tips ir negausīgs, pavecs, resns vīrs karakulapklākā, ar milzīgu sarkanu degunu un aprobežotu skatienu. Uģis strādā “Dadzī”. No pasaules karikatūristiem visvairāk viņš ciena Šveika ilustratoru J. Lādu, francūzi 2. Efelu, vācieti K. Srāderu.

- Kas Jums visvairāk patīk?
- Melnais balzāms vienu reizi mēnesī.
- Kāda krāsa vispatīkamākā?
- Atkarībā no tā, kas stāv blakām šai krāsai. Bet vairāk patīk siltie toņi.
- Mīļākais gadalaiks?

- Rudens. Tad sapērku dzelteno pervi un uz mežu prom. Jo es mīlu gleznot.
- Vissvarīgākais notikums Jūsu dzīvē?
- Tas, ka neesmu apprecējies.

1965

Kalve A. Tu smieties mācīties vari // Padomju Jaunatne, Nr. 210, 24.10. 1965, 4-5. lpp.

[izlaists sākuma teksts] III. Kā tapa grāmata

Lai to uzzinātu, būtu jāgriežas pie daudziem cilvēkiem, liela, dažāda kolektīva: tulkotājiem, redaktoriem, korektoriem, burtličiem. Fransuā Rablē laikā, 16. gadsimtā, šķiet, būtu vienkāršāk. Izvēlējos vienu no kolektīva – mākslinieku **UĞI MEŽAVILKU**. Mākslinieks visā pilnībā apzinājies darba lielo nozīmību, strādājis ilgstoši un rūpīgi. Jāatzīmē arī izdevniecības “Liesma” drosme: uzticēt mūsu māksliniekam šādu darbu. Maskavas un Leipcigas spiestuvēs iets cits ceļš: izmantotas simt gadu vecas Gustava Dorē ilustrācijas. Izdevniecības Gustava Dorē romantisma un kritizētajā reālismā piesātinātās ilustrācijas uzskatījušas par neaizstājamām. Mūsu izdevniecībā netika atkārtots Gustavs Dorē. Uzticējās māksliniekam Uģim Mežavilkam. Fransuā Rablē uzskatams par groteskā satīras žanra ievērojamāko pārstāvi vispār. Uģa Mežavilka daiļrade ievirzījies uz šīs takas pie mums. U. Mežavilks pakļauj tēlu absolūtai fantastiskai deformācijai, uzsver grotesko vispārinājumu, pārvar karikatūrisma šaurību. Smalki tvertais saturs ar satīrisku vērienu nostājas pret peļamajiem jēdzieniem, pret ļaunu parādību vispār. Nevar noliegt Gustava Dorē ietekmi, bet, kā sāka pats mākslinieks, darīts viss, lai apietu trīs simt lielā meistara ilustrācijas.

U. Mežavilka zīmējums palīdz saprast, kā šis pasaules visvarenais pāvests ellē pelna nabadzīgu, pat nožēlojamu iztiku ķerot žurkas. Rablē veikli izmantojis iemīļotus teologu sprediķojumus par šīs pasaules varenības sodīšanu viņpasaulē. Turpretī Papimanu salas ticīgie iedzīvotāji šī “elles žurku ķērāja” priekšā gatavi krist ceļos, skūpstīt kājas un vēl kaut ko vairāk... [...] Drastiskajā zīmējuma nav pārgalvības. Viss darīts, lai atklātu groteskus, vispārinātus tēlus, satīriski izsmietu svētulību, liekulību, ziņkāri, ļaunumu, visu garo parādību virkni, par ko raksta Rablē.

Jāteic, ka **U. Mežavilks** savā veidā specializējies uz “gigantu” grāmatām. 1959. gadā Mirdzas Ķempes tulkojumā tika izdotā Džonatana Svifta “Lemjuela Gulivera, sākumā ķirurga, vēlāk vairāku kuģu kapteiņa, ceļojumi pie dažādām tālām pasaules tautām”. (Pats dižais nosaukums atklāj Rablē lielo ietekmi uz Sviftu!). Salīdzinot ar “Gulivera” ilustrācijām, **U. Mežavilka** daiļrade nesalīdzināmi izaugusi. Dziļāk izprasts saturs. Zīmējums brīvāk iekļaujas lapā, vienkāršotāka un mērķtiecīgāka kompozīcija. Kaut vai satīra par Tridentes koncilā apstiprināto gavēšanas institūtu: Desas tika nosodītas un nosauktas par ielas meitām (Rablē). Bet aplūkojiet Desu kareivīgās rindas! Neatvairāmā frontē tiek uzbrukts Gavētājam... Liela apķērība nepieciešama Pantagrielam lai stādītu pretī pavārus. Kaut kas līdzīgs var notikt tikai mūsdienās Eiropas koptirgū. Vismazāk Rablē grāmatā tiek gavēts. Ēd, dzer krietnu balto, sarkano un citus vīnus uz nebēdu un baznīcai par sašutumu. Tautas dzīvespriecīgais, labsirdīgais, strādīgais, mieru mīlošais gars rūgst kā jauns vīns. Daudz vitāla prieka arī **U. Mežavilka** zīmējumā.

Samērā nesen (1956. gadā beidzis Māksla akadēmiju) mākslinieks paspējis paveikt daudz. Lielākais kritiķis – mākslinieks pats: nebeidz stāstīt, kā veiktu darbu šodien. Kā tas dažkārt notiek arī lieliem meistariem, sākums nedrošāks, bet beidzamie darbi daudz spēcīgāki.

1969

Kur cilvēks smaida // Rīgas Balss, Nr. 183, 7.08. 1969.

Uģis Mežavilks atbild uz jautājumiem saistībā ar karikatūru izstādi Zinību namā.

1971

Ģiga I. Ielūdz uz izstādi // Cīņa, Nr. 239, 14.10. 1971.

Mākslinieku namā Komjaunatnes krastmalā atklāta republikas Mākslinieku savienības un Mākslas fonda organizēto G. Ciliša, **U. Mežavilka** un A. Stankeviča grafikas un glezniecības darbu izstāde. Visi trīs mākslinieki, kā pirms izstādes atklāšanas notikušajā preses konferencē teica mākslas zinātnieks J. Pujāts, jau vairāk neka desmit gadus bagātina mūsu republikas mākslas pūru. [...] **U. Mežavilka** karikatūrām laikam komentāri lieki. Žurnālā “Dadzis” un citur, kā arī šai izstādē pat viņa karikatūras “Bez paraksta” runā izteiksmīgi un pārliecinoši. Vienmēr nomodā esošais satīriķis prot saskatīt to, kas “slēpjas aiz fasādes», viņš ironizē un kritizē nevēlamās parādības. Taču **U. Mežavilka** karikatūras ne tikai smidina, bet arī liek ikvienam dziļāk ieskatīties sevī, pavērtēt savu un biedru rīcību dažādās situācijās, padomāt par sociālajām un estētiskajām problēmām ikdienas dzīvē.

1971

Ē. L. Gunāra Ciliša, Uģa Mežavilka un Aleksandra Stankēviča darbu izstāde drīzumā // Liesma, Nr. 9, 1971, 18. lpp.

Jau tuvākajās dienās Mākslinieku nama izstāžu zāle Komjaunatnes krastmalā pirmos skatītājus uzņems triju mākslinieku – Gunāra Ciliša, **Uģa Mežavilka** un Aleksandra Stankēviča darbu izstāde. Pirmo reizi plašāka skatītāju saimei būs dota iespēja vienkopus skatīt labā ko, ko mākslinieki devuši savā daudzpusīgajā radošajā darbībā: glezniecībā, grafikā žurnālu un grāmatu ilustrācijā, karikatūrā.

Gunārs Cilītis izstādei sagatavojis vairākus jaunus darbus eļļas tehnikā, kā arī ilustrācijas “Pasakai par vērdu”. Izstādes apmeklētāji varēs iepazīties ar viņa kinodekoratora darbību, kas, filmu skatoties, bieži vien paslīd garām mazāk ievērota. Un, protams, vēlreiz skatīt Gunāra Ciliša veidotās grāmatu ilustrācijas.

Uģis Mežavilku gan laikam vispirms pazīst kā mūžam asprātīgo “Dadža” karikatūristu. Izstādē būs redzamas viņa labākās pēdējo gadu karikatūras un ilustrācijas Dž. Svifta “Gulivera ceļojumiem”, taču ne mazāk plašu vietu tajā ieņems akvareļi par Spartaka tēmu, kā arī tautas pasaku ilustrācijas. Pirmo reizi skatītāji varēs iepazīties ar **Uģi Mežavilku** – ainavistu: izstādei sagatavoti vairāki darbi eļļas tehnikā. Jaunus darbus rādīs arī Aleksandrs Stankēvičs, kas ir arī izstādes iekārtotājs.

1971

Suta T. Gleznotāji vai grafiķi // Literatūra un Māksla. Nr. 44. 30.10.1971.

Plakāts, kas atgādina senlaicīgu gravīru ar trim pie galda sēdošiem māksliniekiem, aicina apmeklēt Gunāra Cīlīša, **Uģa Mežavilka** un Aleksandra Stankeviča darbu izstādi Mākslinieku namā. Šo izstādi daļēji var uzskatīt par autoru vēlēšanos attaisnot Mākslas akadēmijā saņemtos gleznotāju diplomus, jo līdz šim viņi vairāk nodarbojušies ar grafiku. Reizē tas ir pārskats par visu līdz šim padarīto dažādās mākslas nozarēs, kurās mākslinieki strādājuši. Ekspozīcijas telpa ir par šauru, lai visu atspoguļotu pilnīgi, tādēļ, darbus komplektējot, ievērots stingrs atlases princips. Koncentrēta kvalitāte, neviltots mūsu laikmeta nervs, žanru dažādība šo ekspozīciju dara sevišķi ierosinošu skatītājam.

[fragments par G. Cīlīti izlaists] **Uģis Mežavilks** viskonsekventāk koncentrējies darbam karikatūras un grāmatu grafikas nozarē. Viņš ir viens no spēcīgākajiem mūsu republikas karikatūristiem, virtuozs otas zīmējuma meistars. Arī izstādē **U. Mežavilks** karikatūrists un ilustrētājs pārspēj **U. Mežavilku** gleznotāju. Labākais viņa darbs eļļas glezniecības tehnikā ir žanrs "Alus dzērāji", kura grofeskajā tipāzē izteicas karikatūrista asais dzīves vērojums. Gaišās dabas noskaņu studijas skatītājam sniedz informāciju par vēl vienu **U. Mežavilka** darbības jomu, neievelkot spilgtāku vaibstu viņa mākslinieka biogrāfijā. Toties izteismīgas un pēc rakstura latviešu tautas pasaku labsirdīgajam humoram atbilstošas ir **U. Mežavilka** ilustrācijas tautas pasakām, kas izpildītas akvareļtehnikā ("Burve", "Brīnumdzirnavas", "Zemes māte"). Kaut gan žurnāla "Dadzis" karikatūras skatītājiem labi pazīstamas, tās var ar interesi par jaunu pētīt izstādē. Sevišķi trāpīgi ir **U. Mežavilka** draudzīgie šarži par dzejniekiem Olgu Lisovsku, Valdi Rūju, satīriķi J. Jaunzemu un citiem. Viņa grāmatu grafikā vērtīgākais ir apbrīnojami smalkie, ekspresīvie un dinamiskie otas zīmējumi Džonatana Svifta "Gulivera ceļojumā", kā arī ilustrācijas A. Čehova stāstiem, kas veidotas ar lielisku grafiskās formas izjūtu un sniedz spilgtu Čehova laikmeta raksturojumu.

1971

Reihmane L. Triju mākslinieku izstāde // Rīgas Balss, Nr. 252, 26.10.1971.

Mākslinieku namā atklāta Gunāra Cīlīša, **Uģa Mežavilka**, Aleksandra Stankēviča gleznu un grafikas izstāde. Tā ir mākslinieku pirmā personālizstāde, kaut gan daudzi viņu darbi skatītājiem labi pazīstami gan no republikas mākslas skatēm, gan grāmatu lappusēm (ilustrācijas), gan žurnālu un laikrakstu slejām (karikatūras).

Trīs cilvēki, trīs mākslinieki ar plašu daiļrades diapazonu, trīs spilgtas radošas individualitātes, kuras vieno aktīva attieksme pret dzīves īstēnību un publicistiska rosme. Visi viņi beiguši Mākslas akadēmijas glezniecības nodaļu, bet vispilgtāko sniegumu devuši grafikā, reizē ietiecoties arī citu mākslas veidu sfērās (monumentālajā mākslā, leļļu filmu scenogrāfija utt.). A. Stankēviča darbi vairākkārt izpelnījušies augstu novērtējumu Vissavienības konkursos 'par grāmatu labāko māksliniecisko ietēru un poligrāfisko izpildījumu (K. Meiena "Jirgs Jenačs" 1962, L. Pura "Degošais pilskalns", 1962, O. Balzaka "Nezināmais šedevrs" 1965, J. Raiņa «Ave sol!» 1967, E. Vēvera "iedēstiet rozes zemē nolādētā" 1969 u.c.). Satīriskā žurnāla "Dadzis" mākslinieciskais redaktors **U. Mežavilks** kļuvis par vienu no republikas vadošajiem karikatūristiem, reizē sniedzams arī savdabīgus grāmatu mākslinieciskā ietēpa paraugus. G. Cīlītim izveidojusies veiksmīga sadarbība ar Rīgas kinostudijas leļļu filmu grupu. Tās rezultātā radies oriģināls filmu "Pigmaliions", "Dullais Dauka", "Pasaka par vērdu" un citu

kinogrāfiskais ietērps; un ne tikai tas, bet arī paši “aktieri”, jo leļļu filmā, tāpat kā leļļu teātrī, visu tēlu ārējo veidolu pilnībā dod scenogrāfs.

Paveikts ir liels darbs, protams, vienā izstādē visu parādīt nevar. Mākslinieki centušies atlasīt nozīmīgāko, varbūt arī mazāk pazīstamo un jaunāko. Sevišķi daudz darbu eksponēts karikatūras žanrā. Te katrs no vīniem izkopis savu rokrakstu. G. Cīlītīm to raksturo kompozīcijas skaidrība, nereti arī smalki tonālie risinājumi, U. Mežavilkam – virtuoza, bet lakoniska līnija, A. Stankēvičam – stingrs zīmējums. Tomēr tematika kopīga. Visi vērsas pret kādu negatīvu īpašību (U. Mežavilks “Talanti pa zemi nemētājas”, G. Cīlītis “Elektrikis”), sadzīves parādību (U. Mežavilks “Tu saki sava, personīgā māja”, “Parastas rosības”), kapitālistisko valstu politiku (G. Cīlītis “ASV konstitūcija garantē”), sniedzot spilgtu negatīvo personāžu raksturojumu. Radniecīgs žanrs karikatūrai ir šaržs. Latviešu padomju mākslā tā izkopšanā nozīmīgu ieguldījumu devis U. Mežavilks. Viņa šarži risināti vēl lakoniskāk nekā karikatūras, saglabājot lielu portretisko līdzību (dzejnieku I. Auziņa, O. Lisovskas. satīrika J. Juzefa un citu draudzīgie šarži). Grāmatu mākslā G. Cīlītis un U. Mežavilks saglabā tieksmi uz saasinātu, nereti grotesku vai pat sarkastisku tēlu raksturojumu. Piemēram, U. Mežavilka jaunās ilustrācijas Svifta “Gulivera ceļojumiem” un G. Cīliša ilustrācijas B. Nušica “Autobiogrāfijai”. Tās atbilst izvēlēto literāro darbu saturam un padara to lasītājiem vieglāk uztveramu. Kā jau atzīmēts. A. Stankēviča darbi grāmatu mākslā vairākkārt izpelnījusies atzinību un ir labi pazīstami. Mākslinieks šoreiz eksponējis ilustrāciju oriģinālus O. Haijama “Četrindēm”, V. Šekspīra, “Kopotajiem rakstiem”, Raiņa “Ave, sol!” un citus. Katram darbam meklēts savs mākslinieciskā ietērpā risinājums, sevišķi iedziļinoties laikmetā un darbu stilā.

Visi trīs mākslinieki savu daiļrades ceļu sākuši kā gleznotāji un, neraugoties uz plašo darbības lauku, glezniecībai tomēr palikuši uzticīgi. Izstādes ierobežotais apjoms atļauj arī šajā jomā parādīt tikai nelielu darbu daļu, tomēr tas ir pietiekami, lai gūtu iespaidu par padarīto.

A. Stankēvičs gan stājglezniecībā, gan monumentālajā skaudri laikmetīgu tēmu risinājumā cenšas panākt filozofisku vispārinājumu (“1967. gads”, “Zinātnieki”, “Durvis”). G. Cīlītis apliecina sevi kā spējīgu portretistu («Paš portrets ar vecākiem»). Mazāk veiksmīgs viņa interesanti iecerētais darbs “Karš”, kur greznā faktūra traucē uztvert tēla dziļo dramatismu. U. Mežavilks izstādījis liriskas ainavu studijas atturīgā krāsu gammā, kā arī žanra kompozīcijas (“Alus dzērāji”, “Uz jūrmalas vilcieniem”), kuros spilgti izpaužas viņa raksturotāja talants. Vēl gribas atzīmēt viņa akvareļus ilustrācijas – latviešu tautas pasakām.

Mākslā nav vieglu ceļu. Daiļrade ir sarežģīts dialektisks process, kurā liela loma katra mākslinieka radošajai individualitātei, intelektuālajai aktivitātei un augstam profesiorrālismam. Triju mākslinieku personālizstāde apliecina, ka viņi apzinās to lielo atbildību un uzdevumus, kas jāveic padomju mākslai.

1971

Okupētajā Latvijā // Latvija Amerikā, Nr. 80, 3.11.1971.

Mākslinieku namā Rīgā atklāta okupētās Latvijas mākslinieku savienības un mākslas fonda organizētā G. Cīliša, U. Mežavilka un A. Stankēviča grafikas un glezniecības darbu izstāde. G. Cīlītis ir ievietojis ilustrācijas un karikatūras žurnālos. U. Mežavilks ir pazīstams karikatūrists. Viņa karikatūras ir izteiksmīgas un pārliecinošas, pauž satīru, ironiju un kritizē to, kas atļauts.

Tās mudina, bet liek ieskatīties arī sevī un citos, pieskaroties arī sociālajām un aistētiskajām problēmām ikdienas dzīvē. A. Stankevičs pazīstams kā grāmatu ilustrētājs un iekārtotājs. Viņš ar arhitektiem daudz darījis māju iekštelpu izveidošanā.

1973

Малцане А. Смеются, право, не грешно...// Ригас Балсс, № 88, 14.04.1973.

Слово «карикатура» пришло к нам из итальянского языка и означает художественный прием, заключающийся в нарочитом преувеличении или искажении изображаемого с целью высмеять его, произвести комический эффект. Одним словом, художник, отталкиваясь от оригинала, дает его смешное подобие. Художник, наделенный талантом, многое видит как бы через увеличительное стекло. Один из таких художников в нашей республике **Угис Межавилк**. В одной беседе он сказал: —«Мы, карикатуристы, рисуя шаржи, изображаем порой друг друга. Известно, что карикатурист показывает в работах и свои собственные черты».

Его личное «я» присутствует в каждом рисунке. Думая об этих словах Угиса Межавилка, приходишь к выводу, что так оно и есть. Можно тогда сказать что-то другим людям, если сам это видел, понял, прочувствовал. В воображении карикатуриста, в его мыслях всегда живет смешное подобие оригинала. У Угиса Межавилка постоянно под рукой записная книжка.

— «В нее», рассказывает художник, «я записываю, зарисовываю подслушанные или увиденные шутки, забавные сценки. Так собирается очень большой материал. Из этих записей понемногу кристаллизуется та или иная мысль, которую я затем воспроизвожу на бумаге. Один такой набросок однажды долго не давал мне покоя, пока я наконец понял, что его можно использовать иначе, чем в рисунке. Вначале я задумал офорт. И все-таки в этой технике образы не были, как говорится, в своем доме. Тогда я взялся за масло. Воевал долго... Кажется, месяца четыре. Пока писал, все было интересным, все привлекало, нравилось. Но когда картина оказалась готова, вновь появилось чувство неудовлетворенности. И тут пришла мысль поместить картину в черную раму. И знаете, случилось чудо - все краски, которые до сих пор словно стремились разбежаться, вдруг собрались вместе». Картина, о которой художник рассказал с присущим ему чувством юмора, называется «О присутствующих не говорят» Это сатирический групповой портрет, созданный в масле. Что же мы видим в этой композиции? Людей, из которых так и лезут самодовольство, бахвальство, безделье, болтливость и другие пороки. Будто отгоняя сомнения, Угис Межавилк говорит: —«Не знаю, признают ли эту мою работу профессиональные живописцы, но будь что будет, я решил в дальнейшем каждый год писать одну подобную работу в масле.»

—Но ведь вы по образованию живописец?

—«Да, это так. Однако все эти годы я рисовал карикатуры. Разумеется, живопись не забросил пишу пейзажи. Но только в свободное время».

—Как вы пришли в искусство?

—«Чтобы ответить на этот вопрос, наверное придется вспомнить детство. Когда началась война, мы с матерью эвакуировались в Советскую Россию, оказались в колхозе, называвшемся «Парижская коммуна». Тогда я ни слова не понимал по русски. И наверное поэтому особенно усердно рисовал. Ведь как-то надо было общаться... В то время в городе Иванове было организовано ремесленное училище, в котором латышские ребята могли учиться на родном языке. Я начал там осваивать профессию слесаря. Нам преподавал мастер Русманис. Увидев, что я больше занимаюсь рисованием, чем слесарным делом, он решил отправить меня учиться в художественное училище в Москву. Вот так я закончил художественную среднюю школу, я затем Академию художеств.

— В каком году вы окончили академию?

—«В 1957-м, отделение живописи. Видите, я учился без малого пятнадцать лет».

—А когда по-настоящему обратились к карикатуре?

— «Наверное, еще в детстве. Это мне всегда нравилось вытянуть длиннее нос, укрупнить уши. Учась в академии, я выполнял общественные обязанности по линии комсомола и профсоюза. Приходилось участвовать в выпуске стенной газеты. Если некому было рисовать, брался за дело сам. Однажды к нам пришел Игорь Палков из «Падомью яуняте». Он заметил мои рисунки в степной газете. Они ему понравились. Вот так меня пригласили участвовать в сатирическом издании «Аса слота». В 1957 году, когда я закончил академию, увидел свет первый номер «Дадзиса». Я сразу же устроился на работу в редакцию этого журнала с тех пор. здесь и «сичу».

—Не надоело?

— «Мне кажется, не надоест, Только вот что. Хочется попробовать силы в масле и офорте. Коллеги говорят, что в моих рисунках есть та тонкая линия, которая нужна офортисту».

— В редакции «Дадзиса» вы сотрудничаете семнадцатый год. Наверное, сами потеряли счет карикатурам, помещенным в журнале?

— «Точно подсчитать действительно трудновато. Но у меня есть своя бухгалтерия. Напечатанные работы я подклеиваю в альбом. Это начала делать мать. Теперь помогает жена. Так благодаря инициативе матери есть возможность проследить, как я работал.

—Что вы думаете, когда просматриваете альбом?

—«Приблизительно следующее. Из шести-семи работ одна относительно терпима. Есть карикатуры. которые когда-то мне нравились, казались удавшимися, а сейчас разонравились совершенно. Бывает и наоборот. В рисунках, которые я раньше считал неинтересными, сейчас нахожу что-то хорошее, привлекательное. Мы все не только, как говорится, растем вверх, но стоим порой на месте, как бы на перепутье... Творческий путь имеет подъемы и спуски, к тому же мы часто не замечаем или не хотим видеть именно спуски. Каждая мысль, чтобы она проявилась, требует времени, а работа журналиста такова, что день летит за днем, и времени никогда не хватает. Журналистика, как в словах, так и в рисунке, тесно связана с сегодняшним днем, должна быть

актуальной. Каждый номер «Дадзиса» имеет свою тематику, которую надо выразить не только словами, но и образами, чтобы читательское восприятие было более ярким.

– Есть много вещей, которые словами трудно высказать...

–«Да, это верно. Несколькими характерными линиями в карикатуре можно обобщенно высказать ту или иную мысль, которая впоследствии поможет вылечить не одного читателя или зрителя. В людях есть и сатирические черты, и мы, карикатуристы, показываем их, чтобы люди посмотрели на себя как бы со стороны».

–Что вы считаете самым важным в своем жанре искусства?
–«Раскрытие сатирического содержания требует чрезвычайной точности в использовании изобразительных средств. Это самое главное правило, закон, требующий, чтобы его обязательно соблюдали в работе. Беседа с руководителем подсекции карикатуристов Союза художников Латвийской ССР Угисом Межлвилком наводит на мысль, что в настоящее время он ищет возможности расширения возможностей этого жанра. Очевидно, созрело желание сделать карикатуру еще более выразительной, многокрасочной.

1974

Irbe H. Leļļu filmas paviļjonā // Rīgas Balss. Nr. 8, 10.01. 1974.

Režisors inscenētājs A. Burovs jau veic sagatavošanas darbus nākošajai leļļu filmai “Kā es kļuvu traktorists” (scenārija autori A[ndris]. Kolbergs un A[rnolds]. Burovs). Minēto tēmu šai filmā paredzēts risināt kā satīrisku žurnāla mākslinieka interviju ar kādu traktoristu sacensības uzvarētāju. Filmas mākslinieks ir **Uģis Mežavilks**, komponists Ivars Vīgners. Filmiņa iecerēta labsirdīga humora intonācijā.

1974

Niklase L. Kā es kļuvu traktorists // Rīgas Balss, Nr. 200, 27.08. 1974.

Rīgas kinostudijas leļļu filmu grupa sagatavojusi jaunu filmu, kas saucas “Kā es kļuvu traktorists”. Tās režisors - A. Burovs, operators M. Masaļskis. Filma veidota mazliet neparasti. Pirmie kadri... Pāri visam ekrānam, maršam skanot, līksmu roku augšup sviests tiek aktieris E. Girgensons, kas tēlo traktoristu, aršanas sacensību uzvarētāju. Atcerēsimies, jau filmā “Ragainais māls” režisors A. Burovs uzaicināja kopā ar māla velniņiem darboties arī pašu meistarū A. Smulānu. Arī šajā filmā veiksmīgi kopā saaužas gan aktiera tēlojums, gan lelles, gan zīmējums. Nākamajos kadros redzam žurnālista lomā iejutušos mākslinieku **U. Mežavilku**. Viņš intervē traktoristu, un viņa stāstu mūsu acu priekšā sāk attēlot bildēs. Savukārt zīmējumus darbībā pārvērš skulptores A. Nollendorfas lelles, un uz ekrāna virknējas interesanti notikumi. Mūziku filmai komponējis I. Vīgners.

1975

Riņķe S. Kritiskas domas par kritizējošo žanru. PĒC IZSTĀDES PAR KAIMIŅIEM UN PAR SEVI // Padomju Jaunatne. nr. 84, 29.05.1975.

I. Melgailis. Esmu trīskārt pārsteigts. Un vislielākais pārsteigums, ka Lietuvā cilvēki ir “apsēsti” ar karikatūru, galvenokārt – jauni cilvēki. Ne tikai mākslinieki, bet cilvēki, kas strādā dažādās profesijās.

G. Cilītis. Tāpēc jau izstādē divas trešdaļas bija pašu lietuviešu darbu.
I. Melgailis. Pat mākslas salona skatlogi goda vietā stāv karikatūra, ik mēnesī – trīs labākās iespēstās karikatūras. Mēs pat sapņos to neredzam. Otrs liels un patīkams pārsteigums – igauņiem un lietuviešiem visiespējamākās grafikas tehnikas, oforts, litogrāfija.
U. Mežavilks. Mums – tuša, akvarelis, guašs. Var teikt – vecās labās tehnikas.
G. Cilītis. Mēs karikatūrā krāsu lietojam kā bilžu grāmatā, iekrāsojam un izkrāsojam. Viņiem krāsa tikpat nopietna domas atklājēja kā līnija.

I. Melgailis. Un trešais pārsteigums, kas izriet no diviem, – mēs izskatījāties pabāli.

U. Mežavilks. Es domāju, galvenokārt tādēļ, ka esam raduši, lai par karikatūru saturu mūsu vietā visbiežāk domā literāti. Gatavojoties izstādei, ņemāties paši domāt, un iznāca pabāli.

G. Cilītis. Jā, igauņi un lietuvieši noliek mūs “uz lāpstiņām” ar savu dziļdomību. Reizēm pat uzstāda skatītājiem mazus rēbusiņus.

U. Mežavilks. Domu arabeskas.

G. Cilītis. Daži sasniedz izcilu domas sarežģītību.

U. Mežavilks. Mākslas kritiķi tādā reizē teiktu, ka kompozīcijas sarežģītā forma traucē domas skaidrībai, kas tik nepieciešama karikatūrai kā kritizējošam žanram.

I. Melgailis. Dziļdomība nāk visur modē. Visi jauni cilvēki grib būt dziļdomīgi. Pie mums raksta dziļdomīgus dzejoļus. Pat estrādes mūzika kļūst dziļdomīga. Lietuvieši taisa dziļdomīgu humoru.

U. Mežavilks. Viņi dod plašāku vielu pārdomām. Un varbūt tieši tādēļ humors, karikatūra iznāk laikmetīgāka.

G. Cilītis. Jā, mēs ar savu tiešumu skatītājus ilgi neaizkavējam. Ieraudzīja mūsu karikatūras, saprata tās un gāja tālāk.

U. Mežavilks. Mūsu prātus vairāk nodarbina tūkstots un viens dienas sižets – nolaidības dēļ sarūsējušas detaļas, nepieņemta stikla tara utt. Mēs esam gandrīz vai kļuvuši par speciālistiem katrs sevi trūkumu nozarē.

G. Cilītis. Mani vienu laiku pieskaitīja pie lauksaimniecības speciālistiem – ... it kā man karikatūriski iznākot druknākie cilvēki.

U. Mežavilks. Tā uztrenējāties vienā virzienā domāt, ka grūti pavērst sevi uz otru pusi. Tas nav labi. Zūd domāšanas asums māksliniekam, un zūd arī kritikas asums.
I. Melgailis. Ja runājam par kritikas asumu, lietuvieši apkārtējās vides piesārņotājus prot atklāt visā nepievilcībā.

G. Cilītis. Pretkara tēmas arī.

I. Melgailis. Izstādē daudz bija problēmu, kuras kopīgas visas pasaules labajiem cilvēkiem.

U. Mežavilks. Redzējām pat alkatīga cilvēka ražošanas spēju un patēriņa savstarpējo attiecību simbolisku atveidojumu – mazs, sīciņš desiņu koks, un līdzās tam spēcīgs, zarains dakšas koks. Izteiksmīgi!

G. Cīlītis. Mēs galvenokārt cenšamies sadzīvi no nebūšanām attīrīt.

U. Mežavilks. Taču mūsu profesionālie spēki ir pietiekami lieli, lai liktu tiem darboties visās kritikas svaru kategorijās.

I. Melgailis. Un tomēr mūsu republikas karikatūristu asinis derētu atjaunināt, jo no mums vairāk aiziet nekā pienāk klāt.

G. Cīlītis. Jā, ar patiesu cieņu atceramies Borisu Bērziņu, Gunāru Mitrēvicu, Ludvigu Bērziņu, Gaidu Grundbergu, Induli Zariņu, pavisam neseno “bēgli” Aleksandru Stankēviču, kuri, kvēli mīlējami citas mākslas, neatrod vairs par iespējamu iegriezties karikatūristu darba “ēršķainajā” tūrā.

U. Mežavilks. Mūsu namu, tā var saukt žurnāla “Dadzis” redakciju, šad tad apmeklē arī tie, kas cer te atrast “apslēptu mantu”. Šiem cilvēkiem gribas atkal un atkal atgādināt patiesību, ka humors ir nopietna lieta, bet karikatūra – visnopietnākais mākslas žanrs. G. Cīlītis. Daudzi tomēr šai patiesībai tic, pēc šīs patiesības dzīvo. Un pareizi dara.

U. Mežavilks. Viļņā dzirdēju, ka lietuvieši neatteikšoties no domas atkal rīkot Baltijas republiku karikatūru izstādi, jau nākamajā gadā. Un īgaunī taisās darīt to pašu.

G. Cīlītis. Tātad — atjaunojas mūsu asinis. Gaidīsim jaunus spēkus mūsu mākslā.

1978

Romanovska V. No savām un kaimiņu kabatām. Saruna ar Uģi Mežavilku // Padomju jaunatne. Nr. 185. 24.09. 1978.

[sākums izlaists, jo apraksta kaimiņu darbu]. Mūsu republiku šajā – pēc kārtas ceturtajā Baltijas karikatūristu darbu izstādē pārstāv Vilis Zaķis, Edgars Ozoliņš, Uldis Kalniņš, Tamāra Sergijenko, Valerians Ardašovs, Simons Gūtmans, Gunārs Vīndedzis, Imants Melgailis, Ēriks Ošs, Ilmārs Dzerko, Kira Liede, Adriāns Mukans, Dainis Breikšs un Mirdza Ramane. (Piedosim māksliniekam viņa kautrību, bet viņš aizmirsa pateikt, ka žūrijas speciālbilvu izstādēsaņēma tieši **Uģa Mežavilka** karikatūras! – V. R.) Sīkāk mūsu ekspozīciju neraksturošu – ja jums septembri nav iznācis laika iegriezties Dzintaros, šie darbi vairāk vai mazāk jaupazīstami no “Dadža” lappusēm. Tikai neesiet netaisni – tas, ka jūs šo karikatūru jau esat redzējuši, vēl nenožē, ka tā ir slikta! Arī kaimiņu ekspozīcijās atrodami daudzi veci darbi, bet šī izstāde ir mazāk jaunumu parāde, vairāk – pārskats par iepriekšējo triju gadu veiktumu. Visam trim kolekcijām ir arī dažas kopīgas iezīmes. Arī karikatūrā, tāpat kā citos mākslas veidos un tāpat kā apģērbā, ir savas modes tendences. Šobrīd pasaules karikatūra visvairāk izplatītais modes «kļiedziens» ir superreālisms – sīksm smalks zīmējums, detaļu precizitāte. Kāpēc gan lai mēs atpaliktu no modes? Svarīgi ir tikai piemērot modi sev, nevis to kopēt un meklēties pa kaimiņu kabatām! Slikti, ka nevienā no Baltijas republikām netiek turpinātas un attīstītas sešdesmitajos gados pie mums un vēl joprojām visā pasaule populārā politiskās karikatūras žanra tradīcijas.

Mūsu ekspozīcijā gan bija ietverti daži šā žanra darbi, taču jāatzīstas – visai “vārgi”. Latvijas PSR Mākslinieku savienības karikatūristu apakšsekcija gan ir iecerējusi tuvākajā laikā rīkot atsevišķu politiskās karikatūras izstādi. Varbūt tas būs stimuls vecajiem un arī jaunajiem karikatūristiem atcerēties šo “bārenīti”!

1979

Lūse L. "Viens no centīgākajiem latviešu zēniem". ATRADUMS ARHĪVĀ //Cīņa, Nr. 107, 9.06. 1979, 2. lpp.

Mūsu arhīva fondos glabājas dažāda satura kara laika rakstītas vēstules. To vidū – arī evakuēto latviešu bērnu vēstules. Lielā Tēvijas kara pirmajās dienās no Latvijas evakuējās daudzi tūkstoši cilvēku. Vairums viņu bija atstājuši mājas lielā steigā, nedomājot par nepieciešamiem līdzekļiem un mantām. Viņi cerēja uz drīzu atgriešanos dzimtenē. Jau rudenī silto apģērbu un apavu trūkuma dēļ izveidojas visai smags stāvoklis. Materiālo palīdzību evakuētajiem Latvijas iedzīvotājiem sniedza Latvijas PSR valdība un LKP CK (Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā komiteja), kurai nepieciešamos līdzekļus un materiālos fondus piešķīra VK(b)P CK un PSRS valdība. Īpaša uzmanība tika veltīta bērniem. Bāreņus, tāpat bērnus, kas bez vecākiem bija palikuši uz laiku, ievietoja bērnu namos. Bija izveidoti speciāli latviešu bērnu nami. Tādi bija Mengeros – Tatārijas APSR, Šavā – Gorkijas apgabalā, Vožgalu un Kumjonu bērnu nami Kirovas apgabalā. Daudzas vēstulēs izskan sirsnīga pateicība par gādību un karsta vēlēšanās ar savu darbu, mācībām palīdzēt sakaut ienaidnieku. Lūk, 1943. gada vēstule Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājam Vilim Lācim.

“Mēs pirmie (domāts: bērnu nama pirmie 115 bērni – L. L.) gvardijas latviešu divīzijas komandieru un strēlnieku bērni, sapulcējušies Kumjonu bērnu namā, sūtām Jums sirsnīgus sveicienus un lielu pateicību par to, ka esat gādājuši par tik labu bērnu namu. Solam Jums labi mācīties, godīgi uzvesties un augt par krietniem Padomju Latvijas pilsoņiem. Šo solījumu dodam arī mūsu tēviem un brāļiem, kuri varonīgi cīnās pret visniknākajiem bērnu ienaidniekiem Zinām, ka labas mūsu mācību sekmes un krietna uzvešanās dos viņiem vēl lielāku spar, lai drīzāk atbrīvotu mūsu dārgo Dzimteni no fašisma rēga. Audzēkņu vārdā – bērnu padomes priekšsēdētājs Uldis Ozoliņš”. [izlaists teksts – I.B.]. Tikai viena vēstule ir neparasta – lūgums atsūtīt papīru un krāsas.

“God. b. Lāci!

Griežos pie Jums ar saviem zīmējumiem un stāstu “Salda kafija”. Man ir 13 gadu. Dzīvojam ar māti kolhozā. Brālis vasaru pārnāca no armijas – bija ievainots. Viņam bija tikai 15 gadu. kad aizgāja brīvprātīgi. Dzīvojam diezgan bēdīgi. Skolā neju jau otro gadu. Nav pat ko ārā iziet – pa istabu dzīvoju zeķēs. Ar ēšanu ar nevar lielīties... Rakstīju uz Gorkijas Mākslinieku skolu ar prasību, lai atsūta man kādus zīmēšanas materiālus – krāsas, papīru un tušu. Izrādījās, skola likvidēta. Tagad griežos pie Jums. Un, ja tad neizdosies, nekur vairāk ne rakstīšu un neprasīšu.

Laipni lūdzu, varbūt Jums būtu iespēja dabūt priekš manis papīru un krāsas. Šeit tādas lietas nav... Tāpēc arī griežos pie Jums. Un es ļoti gribētu tikt latviešu skolā. Varbūt Jūs mani neaizmirsīsit! Gaidu atbildi. **Uģis Mežavilks**”

Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes Mākslas lietu pārvaldes priekšniekam H[erbertam]. Līkumam bija dots norādījums gādāt par palīdzību. Otrajā vēstulē **Uģis Mežavilks** sirsnīgi pateicas Vilim Lācim:

“Liels paldies Jums, ka ievērojat manu lūgumu. Varēšu tagad izzīmēties pēc patikas. Un abi bloknoti arī nav nieka lieta, šinīs laikos tādus grūti dabūt... Nosūtu Jums arī savus ražojumus – karikatūru par tagadējās Vācijas stāvokli un dažādu tipu sēriju... Šeit es arī brangi ražuju: piemēram, mūsu sarkanajā stūrīti dabūjam puspudu miltu. Dažiem pat portretus taisu...”

Turpmāko gādību par **Uģi Mežavilku** uzņēmās Padomju Latvijas valdība. Viņš dzīvoja Latvijas PSR Arodbiedrību Centrālās Padomes atpūtas namā Maskavas tuvumā, saņēma pietiekamu un labu uzturu, apģērbu. Viņa veselības stāvoklis uzlabojās.

“Viņš jūtas apmierināts,” teikts Latvijas PSR TKP priekšsēdētāja V. Lāča vēstulē **Uģa Mežavilka** mātei, “kārtīgi apmeklē skolu, cītīgi un nenogurstoši mācās. Viņš ir viens no tiem centīgajiem latviešu zēniem, kas nenogurstoši mācās un gatavojas darbam atjaunotā Padomju Latvijā.” [fragments izlaists I.B.] Šajās dienās, pēc 36 gadiem, **Uģis Mežavilks** “satikās” ar saviem sen aizmirstajiem zīmējumiem.

–Neticami!

– Es taču kara darbību nebiju redzējis...

Ar lielu sirsnību viņš atcerējās A[rturu]. Lapiņu, F[rancisku]. Varslavānu un A[ugustu]. Pupu – māksliniekus, kuri pirmie ievadīja zēnu brīnumainajā jaunrades pasaulē.

1979

Uģis Mežavilks // Zīlīte, Nr. 8, 1979.

Mēs visi lielākoties pazīstam Uģi Mežavilku kā grafiķi, karikatūristu. Žurnālā “Dadzis” ik mēnesi skatām viņa darinātās karikatūras. **Uģis Mežavilks** ir arī daudzu grāmatu ilustrators. Nupat šogad iznākusi viņa darbabiedra satīriķa J[āzepa] Juzefa grāmata “Bēdīgie vaļasprieki”, arī tai ilustrācijas zīmējis **Uģis Mežavilks**. **Uģis Mežavilks** daudz zīmējis arī bērniem, ilustrējis Raiņa, Plūdoņa, Poruka darbus. Kā un kad pamodās šī interese par zīmēšanu? Zēna gadi Uģim nav bijuši viegli, četrus gadus vecam nomirst tēvs. Māte paliek viena ar trim bērniem. Rentnieka gaitās Mežavilku ģimenei neklājas viegli. Un māte aizbrauc prom no bagātās Zemgales, kurā tai nācies pārdzīvot tik daudz rūgtu brīžu. Aizbrauc uz Kurzemi, kur Purmsātos sāk strādāt par pasta nodaļas vadītāju. Pastā ir maza telefona centrāle 50 abonentiem. Uģis bieži vien ieiet pie mātes un vēro, kā tā strādā, kā ik pa brīdim atskan zvans un atkal kāds pieprasa sarunu. Māte strādāja veikli un akurāti. Tikai vienreiz viņa atteicās dot savienojumus – 1941. gada 22. jūnija naktī. Liepājas apriņķa aizsargi tonakt nekādi nevarēja sazināties ar Purmsātiem, telefona centrāle klusēja. Tāda bija pavēle, un Uģa māte to nelokāmi izpildīja, bet 23. jūnija rītā ar pēdējo vilcienu no Liepājas visa **Mežavilku** ģimene nokļuva Rīgā un kājām devās pa Vidzemes šoseju prom no Rīgas. Viņi ieplūda lielajā bēgļu straumē, kas devās uz austrumiem. Ceļā milicis Kauliņš uzņēma viņus mašīnā un drīz vien viņi ieradās ļaužu pārpildītajā Pleskavā. Vilciens ar evakuētajiem ilgi brauca no Pleskavas uz Pievolgas apgabalu. Uģis nokļuva klusā sādžā. Te vairs nedzirdēja kara trokšņus, briesmīgi kaukdamas, virs galvas vairs nelidoja vācu fašistu lidmašīnas, nesprāga bumbas, nedzirdēja ievainoto vaidus. Taču karu jūta arī šeit – visi vīrieši

bija frontē. Sādžā tikai sievietes, sirmgalvji, pusaudži. Uģis centās visu pārdzīvoto attēlot savos zīmējumos – gan zirgus, ar kuriem viņus atveda uz sādžu, vilcienus, tankus, lidmašīnas. Lielais brālis Zigurds 1941. gada augustā brīvprātīgi devās uz latviešu strēlnieku divīziju. Viņam bija tikai piecpadsmit gadu un tomēr viņš no kļuva frontē un rakstīja mazajam brālim vēstules. Bet kas atlika Uģim? Viņš aizrautīgi zīmēja un, kad pietrūka papīra, uzrakstīja vēstuli LPSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājam Vilim Lācim – Uģis gribēja mācīties mākslas skolā. Viņa lūgums tika uzklauts – zēnu nosūtīja uz Maskavas mākslas skolu. 1956. gadā Uģis beidza Latvijas Valsts Mākslas akadēmijas glezniecības nodaļu ar diplomdarbu “Pirms negaisa”. Valsts Mākslas akadēmijā Uģis bija Rozentāla stipendiāts, fakultātes komjaunatnes organizācijas sekretārs. Vajadzēja organizēt daudzus pasākumus, vajadzēja izdot arī sienas avīzi, un te parādījās pirmās Uģa Mežavilka karikatūras par slīņķiem un lekciju kavētājiem. Tās piesaistīja uzmanību. Žurnāla “Dadzis” galvenais redaktors Fricis Rūmnieks uzaicināja Uģi zīmēt žurnālam “Dadzis”. Tieši studiju gados sākās sadarbība ar žurnāla “Dadzis” redakciju, tapa zīmējumi arī laikraksta “Padomju Jaunatne” satīriskajam pielikumam “Asā slota”. Edgars Ozoliņš, Normunds Zvirbulis, Gunārs Cīlītis, Indulis Zvagūzis, Uģis Mežavilks. Tā viņi sāka sadarbību ar žurnāliem. Pamazām izveidojās katram savs īpatnējs rokraksts. Jau studiju gados, jaunie mākslinieki atnāca arī uz žurnāla “Bērība” redakciju. Visi viņi palikuši uzticīgi žurnālam “Bērība” (“Draugs”) un tā jaunākajai māsiņai “Zīlītei”. Te, “Zīlītē”, tapa Uģa Mežavilka omulīgais suņuks Ferdinands un mazliet neveiklais runcis Gustavs, kas Ferdinandam jāizpestī no visām likstām. Uģis Mežavilks ilustrējis Māra Čaklā, Ārijas Elksnes un daudzu citu autoru dzejoļus un stāstus, veidojis ilustrācijas pasakām. 1956. gadā tūdaļ pēc Latvijas Valsts Mākslas aka dēmijas beigšanas Uģis Mežavilks sāka strādāt žurnāla “Dadzis” redakcijā. Pagājuši jau vairāk nekā divdesmit pieci radošā darba gadi. Šajā laikā sarīkotas sešas republikas karikatūristu izstādes. Taču viņa lielā mīlestība visus šos gadus ir un paliek glezniecība. Radītas daudzas žanriskas ainavas, portreti. Šogad Salacgrīvā varēja skatīt Uģa Mežavilka gleznu izstādi – ainavas, portreti, abi dvīņi – Māris un Didzis, Rūta, draugu sejas. To visu mākslinieks beidzot atklājis skatītājam, nodevis viņu vērtējumam. Glezniecība ir Uģa Mežavilka lielā mīlestība. Un mēs zinām un ticam, ka šai pirmajai gleznu izstādei sekos vēl daudzas. Jo – galvenais jau ir sākums. Gadi skrējuši nerimtīgā ritumā, darbdienas steigā, un pavisam nemanot pienācis atkal 14. augusts, kad šoreiz draugi un darba biedri, viņa mākslas cienītāji un daudzi mūsu republikas žurnālu lasītāji sveiks mākslinieku viņa piecdesmitajā dzimšanas dienā. Visiem apsveicējiem pievienojas arī “Zīlīte”.

1979

ESIET PAZĪSTAMI – “MAZVĀRDIS” // Padomju Jaunatne. Nr. 25. 4.02. 1979.

Uz pirmo personālizstādi galerijā “Mazvārdis” esam aicinājuši mākslinieku **Uģi Mežavilku**. Viņš ir cilvēks, kas karikatūrai atdevis ne vien sirdi, bet arī dvēseli, un viņu pazīstam kā vienu no darbīgākajiem un savdabīgākajiem karikatūras meistariem. **Uģis Mežavilks** dzimis 1929. gadā. 1945. gadā beidzis Maskavas mākslas skolu, bet 1956. gadā – Latvijas PSR Valsts mākslas akadēmiju. Karikatūrai pievērsies jau studiju laikā, līdztekus mācībām strādādamus mūsu laikraksta satīriskajā lappusē “Asā slota”. Kopš “Dadža” nodibināšanas ir žurnāla mākslinieciskais redaktors. Mākslinieku savienības grafikas sekcijā jau astoņpadsmito gadu vada karikatūras nodaļu. Daudz strādājis ilustrācijās jomā. Ir iniciators, organizētājs un dalībnieks visās mūsu republikas, kā arī Baltijas republiku karikatūru izstādēs.

* * *

Daži jautājumi par žanru, kurā vai nu vispār izlīdzas BEZ VĀRDIEM, vai arī lieto ļoti maz VĀRDU.

I. Kādi, jūsuprāt, Ir karikatūras vērtēšanas galvenie kritēriji?

Satura ziņā uz karikatūru attiecināmas visas tās pašas prasības, kuras izvirzām jebkuram satīriskam darbam. Tai jābūt asprātīgai, trāpīgai, temata risinājumam jāmeklē oriģinālas, nenodēlētās situācijas. Mākslinieciskā puse vispirmām kārtām atkarīga no zīmētprasmes, no spējas izjust un attēlot figūru kustību, seju – mīmiku. Mērķtiecīgi deformējot zīmējumu komiskā virzienā (atšķirībā no tām stilistiskajām deformācijām, kuras, piemēram, lieto monumentālisti), tiek iegūts mākslas darbs, kuru pieņemts dēvēt par karikatūru.

II. Ko jūs gribētu ieteikt karikatūras vērtētājam?

Būt ne vien skatītājam, bet arī domātajam. Mākslinieka un viņa darba vērtētāja attiecības ir devēja un ņēmēja attiecības. Taču ņemšana nav pasīvs process. Karikatūra ir īpaši daudzslāņains mākslas darbs. Visā pilnībā novērtēt asprātību, situācijas komiku var tikai tad, kad apzināts ir zemteksts, karikatūras pamatdoma, kura it bieži meklējama un rodama “aiz kadra”. Ideāls karikatūras vērtētājs ir cilvēks, kurš kopā ar mākslinieku attīsta un pilnveido savu gaumi un humora izjūtu. Tas ir ņēmējs, kuram netrūkst, ko dot pretī.

III. Kādas ir jūsu domas par jauniem talantiem karikatūristu rindās? Šo jauno talantu varētu būt vairāk. Viens no šķēršļiem, kas, manuprāt, attur no šā žanra profesionālos māksliniekus, ir pārliecīga apromantizēšana, kura vērojama daudzos mākslas žanros. Sentiments nomāc humoru, tas ir pretpols humoristiskam redzes leņķim. Iesācējiem dažkārt šķiet, ka karikatūra nav nekas cits ka vien pazīmēšanās ar atvieglotiem noteikumiem. Pietiek, ja karikatūras tēlam uzvelk paprāvāku degunu, sašķoba sejas pantus un tā tālāk. Mans padoms jaunaļiem: apzināties, ka karikatūra ir māksla, bet tās radītājs – mākslinieks. Šai patiesībai vajadzētu kļūt par vadmotīvu jebkuros centienos grafiskajā satīrā.

1993

Divu paaudžu kopskanējums // Neatkarīgā Cīņa. Nr. 139. 22.07.1993.

Šodien galerijā «Ars longa» atklāj Rūtas Mežavilkas un Uģa Mežavilka darbu izstādi. Mākslinieka **Uģa Mežavilka** karikatūras, grāmatu ilustrācijas un gleznas mākslas cienītāji Latvijā jau pazīst daudzus gadu desmitus. Viņš mācījies Latvijas Mākslas akadēmijā pie izciliem meistariem Ģederta Eliasa un Kārļa Miesnieka, bet sava mūža lielāko daļu atdevis pazīstamā satīriskā žurnāla “Dadzis” mākslinieciskā redaktora amatam. Uģa Mežavilka karikatūras bieži skatāmas arī mūsu laikraksta lappusēs. Izstādē bagātīgs gleznu klāsts un arī... keramika, kā sena mīlestība no zēna gadiem. Meita Rūta Mežavilka, nākamā māksliniece, gatavojoties akadēmijas beigšanai, ekspozīcijā piedalās ar grafikām un akvareļiem. Darbi izceļas ar neierastu, savdabīgu apkārtējās pasaules redzējumu un tās attēlošanas niansēm.

Personīgā dzīve

Mākslinieks bija ģimenes cilvēks. Dzīvesbiedre Ilze (1941) pēc profesijas ir ārste. Ģimenē izauga trīs bērni – meita Rūta Mežavilka (1971), māksliniece un literāte; un divi dēli – Mārcis Mežavilks (1974-2019) un Didzis Mežavilks (1974-2019). Mākslinieks aizgāja mūžībā 1998. gada 11. aprīļa rītā pilnīgi negaidīti ar sirds lēkmi. Dēliem, kuri, kā vēlāk izrādījās, pārmantoja sirds veselības problēmas, no dzīves aizgāja tikpat negaidīti ar pusgada starpību 2019. gadā.

37. att. Ilzes un Uģa Mežavilku kāzu foto. 1967. Liecinieki – mākslinieks un tuvs draugs Gunārs Cilītis ar dzīvesbiedri Ritu. Foto no Mežavilku ģimenes arhīva

38. Att. Mežavilku ģimene vasaras atpūtā Ķurmjrāga apkaimē. Ilze un Uģis kopā ar dēliem – dvīņiem Mārci un Didzi un meitu Rūtu (centrā). Ap 1979. Foto no ģimenes arhīva

39. att. Māte Alīda Mežavilka ar mazdēliem Didzi un Mārci un mazmeitu Rūtu ar kaķi. 20. gs. 70. gadu vidus. *Foto no Mežavilku ģimenes arhīva*

Mākslinieka radošā mantojuma vērtējums Latvijas 20. gadsimta otrās puses kontekstā

Mākslinieka Uģa Mežavilka radošais mantojums ietver sevī devumu glezniecības un grafikas jomās, kas radīts no 20. gs 50. gadus vidus līdz viņa dzīves radošā ceļa noslēgumam 1998. gadā. Apguvis profesionālās iemaņas vissmagākajā latviešu mākslas pārbaudījumu periodā – 20. gs. 40. gadu beigās un 50. gadu vidū, kad jaunās padomju varas okupācijas apstākļos bez ierunām bija jāapgūst sociālistiskā reālisma daiļrades metode, mākslinieks saglabāja un turpināja reālistiskās mākslas tradīcijas savā glezniecībā – īpaši ainavas un portreta žanros. Lai arī Uģis Mežavilks absolvēja Mākslas akadēmiju glezniecības specialitātē, tomēr dažādu dzīves apstākļu dēļ māksliniekam nebija lemts attīstīt savu talantu šajā tēlotājas mākslas veidā, kur līdz ar viņu 50. gadu otrajā pusē sevi pieteica jauna, spēcīga gleznotāju, grafiķu un tēlnieku paaudze, kura savā mākslā spēja pārvarēt Staļina laikā dominējošās sociālistiskā reālisma dogmas un iet daudz radikālākus, novatoriskākus ceļus varas tik ļoti nīstā un nīdētā, bet jaunatnei tik vilinošā „formālisma“ virzienā. Tolaik jaunie, daudzsološie autori – Indulis Zariņš, Džemma Skulme, Biruta Baumanē, Leo Kokle, Henrijs Klēbahs, Uldis Zemzaris, Felicita Pauļuka, Laimdots Mūrnieks, Gunārs Mitrēvics; mākslinieka kursa biedri Edgars Iltners, Rita Valnere, Aleksandrs Stankēvičs spēja nevis graut veco, bet gan papildināt, paplašināt, padarīt daudz pievilcīgāku jau esošo mākslas ainu. Gluži kā pavasara saulē – ne velti šo laika posmu padomju mākslā sauc par atkušņa laiku! – jaunie atguva prasmi redzēt un attēlot pasauli daudz spilgtāku un krāsaināku, būdami atvērti tvert un parādīt „svaiga gaisa“ esības iespējas padomju sistēmas smacīgajā atmosfērā. Viņi bija drosmīgi sava individuālā, neatkārtojamā rokraksta meklējumos. Viņi radīja jaunu laikabiedra tēla traktējumu. Jaunais cilvēks ieguva citus mērogus un vērienu, nosacīti arī lielāku brīvību. Katram no minētajiem autoriem izdevās radīt savu neatkārtojamu, tikai viņam vien raksturīgu vizuālās izteiksmes valodu. Uģis Mežavilks bija visu šo radikālo pārmaiņu liecinieks, tomēr iet tik drosmīgus ceļus glezniecībā viņš nespēja. Pārāk stingri viņam radošā ceļa sākumā bija „iedzīta“ bijība pret apkārtējo pasauli un tieksme saglabāt apkārtējai realitātei tuvu īstenības redzējumu.

Uģa Mežavilka devums Latvijas mākslā iekļaujas gluži kā viņa dzimtās Zemgales līdzenums. To viņš attēlojis arī savā agrīnajā diplomdarba ainavas skicē, kas atrodas Bauskas muzeja krājumā („Zemgales ainava“, 1956, Inv. nr. 30.384). Šī Latvijas lēzenākā daļa. Acij te viss gana līdzens un pārredzams. Zemgalē lielksmo krāšņi, zemes dāsnuma piepildīti lauki un tūrumi. Zaļās pļavas papildina labības lauku dzeltenais košums uz zilās debess fona. Darba soļu ritums ir raits un nemitīgs, bezgalīgs. Viss ir mierīgs, paredzams un vienmērīgs. Te nav vietas jūras trakulīgajam spēkam un tropiskām vēja brāzmām. Negaiss tuvojas, par ko liecina tumši zili mākoņu krāvumi mākslinieka kompozīcijā, tomēr tas ir izņēmuma stāvoklis dabā. Lielās pārmaiņas Latvijas mākslā 20. gadu beigās mākslinieks pārdzīvo, taču atrodas, tālāk metaforu turpinot – drošā attālumā. Par to patvērumu māksliniekam kalpo klasiskā glezniecības skola, reālistiskās mākslas pamati. Gana stabili, pamatīgi un paredzami. Bez radikāliem soļiem un izgājieniem mākslā. Poētiski sakot – rāma ainava un skats. Tieši tāda ir Uģa Mežavilka glezniecības mantojuma loma Latvijas 20. gadsimta II puses glezniecībā.

Taču tā ir tikai viena mākslinieka radošā mantojuma daļa. Citāda ir viņa loma un nozīme grafikā un tādos ļoti grūtos žanros kā karikatūra un saržs. Mākslinieka vārds Latvijas karikatūras vēsturē ierakstīts zelta burtiem. Te viņa devums vērtējams nevis kā patīkams fons. Viņš ir viens no pirmajiem, vadošajiem līderiem šajā mākslas jomā. Uģis Mežavilks bija lielisks formas meistars. Virtuozs, lakonisks, maksimāli savā plūdumā un kustībā precīza līnija viņa

neskaitāmajos saržos un karikatūrās ir cilvēka rakstura un īpašību izcili trāpīgs raksturotājs. Tieši karikatūrā viņš uzdrīkstējās būt drosmīgs meklētājs, kas radīja tikai sev raksturīgu cilvēka tipu ar tam piemītošu spilgtu tēlainību. Viņš uzdrīkstējās eksperimentēt un paplašināt karikatūras robežas. Par to liecina viņa mēģinājumi radīt karikatūras estampa tehnikās, piemēram, ofortā, kas atrodas Bauskas muzeja krājumā (Inv. nr. 30.501). Pie tādiem radošiem eksperimentiem ar vēlmi paplašināt izpratni par šo žanru pieder arī viņa „eļļas karikatūras” – daudzfigūru kompozīcijas, kurās ir pārsteidzoši plašs cilvēka psiholoģisko raksturojumu spektrs, kurš pēc tam tiek veiksmīgi izmantots viņa daudzajās „miniglezniņās” – karikatūrās, kas rotā izdevuma „Dadzis” numuru pirmos vākus 20. gs. 80. un 90. gados. Te mākslinieks spēja radīt ne tikai pozitīvo tēlu, bet atklāt sev iepriekš mazāk tipiskas notis – dramatismu, pat skaudru traģiku. Tieši šādas ievirzes darbi paplašina žanra robežas un apliecina viņa radoša mantojuma nozīmi un ieguldījumu Latvijas 20. gadsimta mākslas kopainā. Un pat vēl vairāk. Uģa Mežavilka karikatūras kalpo par sava laika pārmaiņu procesa liecībām, kas pārsteidzoši jūtīgi dokumentē sabiedrības noskaņas un atmosfēru gan padomju okupācijas, gan jaunās sociāli politiskās sistēmas apstākļos.

Mākslinieka radošās darbības raksturojums

Glezniecība

Uģis Mežavilks pabeidza Latvijas mākslas akadēmiju ar diplomdarbu „Pirms negaisa” 1956. gadā, turpinot nodarboties ar glezniecību visa mūža garumā. Apguvis klasiskas, stabilas profesionāla darba pie glezniecības kompozīcijas iemaņas, viņš izmantoja šādu darba metodi arī tālākajā darbā. Sākumā tie ir uzmetumi, atsevišķu tipāžu zīmējumi, kompozīcijas meklējumi akvarelī vai eļļas tehnikā, studijas dabā un gala darbs top studijā. Mākslinieka kolekcija Bauskas muzejā atklāj mākslinieka dažādas darba stadijas. Krājumā ir lieliski akvareļi – kompozīcijas meklējumi, pietiekami atšķirīgi ar ainavas elementiem, figūru izvietojumu un krāsu risinājumu (Inv. Nr. 30.512, 6 vienības). Tās nosacīti veido saikni ar vairākus gadus vēlāk tapušo fināla versiju „Kompozīcija ar pašportetu” (1989). Cita darba stadijas lieciniekiem var uzskatīt „Zemgales ainavu” (1956, Inv. nr. 30.384) un „Diplomdarba skici” (Inv. Nr. 30.432), kas gleznotas eļļā, iespējams, fiksējot konkrētu Zemgales vietu un lauku darba ainu.

Pateicoties meitas Rūtas Mežavilkas dāvinājumam, Bauskas muzeja krājumā ir nonākusi vesela mākslinieka ģimenes locekļu portretu galerija. Vispirms minami sievas portretējumi „Ilze pienēnēs”, ap 1967. gadu; „Ilze pie „Ķurmjruga akmeņiem”, 20. gs. 70. gadu vidus; „Ilze pie jūras”, 1975; „Ilze ar ābolu”, 1970. gadu vidus. Bez tam ir vairāki meitas Rūtas portreti – „Pie jūras (Rūta uz riteņa), 1974; „Rūtiņa”, 1976; „Rūta ar balto kaķi” 1986. Kompozīcijā „Brālīši”, (1975) iemūzināti abi dēli – dvīņi Mārcis un Didzis. Savu māti Alīdu Mežavilku mākslinieks arī gleznojis vairākkārt gan vienu – tas ir 20. gs. 70 gadu vidū radītais „Mātes portrets”, gan par kopā ar mazmeitu – tas ir mātes dubultportrets „Omamma un Rūtiņa”, 1974; gan divus gadus vēlāk kompozīcijā „Ģimenes portrets”, portretējot trīs dažāda vecuma sievietes – māti, sievu un meitu. Protams, portretējot sev tik tuvus cilvēkus mākslinieks tiecas atklāt modeļa raksturu. Māte ir stingra rakstura, apņēmības pilna, vērsta sevī. Ar patiesu, dziļu sirsnīgu gleznoti sievas Ilzes portreti, no kuriem ne viss ir radoša veiksmē. Tomēr atcerēsimies, ka tie vispirms radīti sev, tuviem cilvēkiem. Kopumā Uģa Mežavilka portreti ir pietiekami pārliedzoši intīmā portreta paraugi. Kā liecina izstāžu saraksts, tad daļu no šiem ģimenes

pārstāvju portretiem mākslinieks eksponējis tradicionālajās, lielajās tēlotājas mākslas parādēs Mākslas dienās un „Rudens“.

Latvijas mākslas kopainā pagrūti iekļaujas „eļļas karikatūras“ – daudzfigūru kompozīcijas, kurās mākslinieks parāda savas spējas sniegt daudz dziļāku un niansēs izvērstāku tēlu psiholoģisko raksturojumu. Darbs pie šādas ievirzes gleznām tika uzsākts 1973. gadā ar satīrisko grupas protretu „Par klātesošiem nerunā“, kurās autors ar viņam raksturīgu humora izjūtu atklāj cilvēku pašapmierinātību, pļāpīgumu, lielību, laiskumu un citus cilvēka netikumus. Intervijā ar žurnālisti A. Malcāni viņš atklāj, ka neraugoties uz to, vai šos audeklus spēs novērtēt un izprast viņa kolēģi profesionāļi „esmu nolēmis katru gadu gleznot vienu šādu kompozīciju“.¹⁸

Bauskas muzejā ir dažādu daiļrades periodu figurālas kompozīcijas, sākot no klasiskām sadzīves žanra gleznām līdz šādām satīriskām kompozīcijām. Par sadzīves žanra paraugiem jāuzskata „Tirgus sievas“ (20. gs. 60. gadi) un „Figurāla kompozīcija“. Par pārejas perioda darbu jāuzskata glezna „Uz jūrmalu“ (20. gs. 60. gadi). Nākamie audekli jau radīti pēc 1973. gada, tātad, mākslinieks savu apņemšanos ir pildījis. Sākumā viņa daudzfigūru kompozīcijas caurstrāvo lielāka humora deva un saržiskas intonācijas. Kā piemēri minami „Kafijas dzērāji“ (20. gs. 70. gadi), „No ekskursijas“ (1975). Jau 20. gs. 80. gadu radītajās kompozīcijās pieaug kritiska skatījuma dziļums un daudzveidība, dramatisms un pat izmisīgi traģiskas intonācijas. Tie ir darbi „Vīzija“ (1980), „Tikšanās ar dzejnieku“ (1984), „Garāmgājēji“ (1985) un kā fināla darbs „Kompozīcija ar pašportretu“ (1989), attēlojot sevi tā pieticīgi nevis centrā, bet malīnā, fiksējot savas glezniecības pozīcijas ļoti daudzveidīgajā Latvijas mākslas kopainā. Dzīves laikā mākslinieka meklējumi šajā jomā palika neizprasti. Lielā mērā galvenā sabiedrības netikumu kritizētāja lomu glezniecībā ļoti sekmīgi pildīja Auseklis Baušķenieks (1910-2007). 20. gadu 70. gadu beigās kritizētāju kopa paplašinājās ar Ivara Poikāna (1952) daudz nesaudzīgāko, sarkastisko skatījumu un nereti pat ironiski ciniskām intonācijām, bet 20. gs. 80. gadu beigās šiem sabiedrības negatīvo īpašību šausmīgiem pievienojās arī gleznotājs Juris Utāns (1959-2022), radot plašu Latvijas politiskās elites portretu galeriju. Uģa Mežavilka pienesums satīriskās gleznes žanra jomā vēl gaida savu profesionālu vērtējumu.

Karikatūra

Mākslinieka devums Latvijas karikatūras vēsturē ir ļoti nozīmīgs, par ko liecina viņa darbība šajā žanrā, sākot no 20. gs. 50. gadu vidus līdz 20. gs. 90. gadu beigām. Bauskas muzeja kolekcijā esošās karikatūra attiecināmas uz viņa daiļrades vēlīno periodu un diemžēl sniedz nepilnīgu priekšstatu par mākslinieka vietu, lomu un mākslinieciskā rokraksta attīstību. Kolekciju vēlams būtu papildināt, savācot izdevumu, īpaši žurnāla „Dadzis“ eksemplārus ar mākslinieka darinātajiem vāka zīmējumiem. Izcila ir mākslinieka saržu kolekcija, kas pārliecinoši prezentē Uģa Mežavilka prasmi sniegt precīzu un ļoti trāpīgu radošas personības raksturojumu.

Grāmatu ilustrācijas

Uģa Mežavilka devums grāmatu grafikas jomā skaitliski nav apjomīgs. Mākslinieks sava mūža laikā ir ilustrējis kopumā piecdesmit piecas grāmatas. Pavisam mazs ir klasiskās,

¹⁸ Малцане А. Смеются, право, не грешно...// Ригас Балсс, № 88, 14.04.1973.

„tīrās“ daiļliteratūras ilustrēto grāmatu skaits – to ir tikai trīs. Divas no tām Džoneta Svifta „Gulivera ceļojumus“ (izdota 1959) un Fransuā Rablē „Gargantiju un Pantagrielu“ (izdota 1965) mākslinieks ilustrējis savas daiļrades sākumā, bet Džefrija Čosera „Kentenberijas stāstus“ jau sava radoša ceļa beigu posmā. Nenoliedzami, katrai no tām ir atšķirīga pieeja. Pirmajā ir klasisks, savam laikam tipisks zīmējums, kurā mākslinieks parāda savu profesionālo prasmi strādāt ar līniju. Daudz pārliecinošāk Uģis Mežavilks veic pasaules literatūras šedevra – izcilā franču renesanses laika rakstnieka Fransuā Rablē romāna ilustrēšanu, radot neskaitāmas skices un uzmetumus daudzfigūru kompozīcijām. Daži no pirmuzmetumiem nokļuvuši Bauskas muzeja krājumā, bet zīmējumus, kas bija eksponēti 1971. gadā kopīgi ar māksliniekiem Gunāru Cilīti un Aleksandru Stankēviču sarīkotajā izstādē, iegādājās Kultūras ministrija un tie nokļuva Latvijas PSR Valsts Mākslas (tagad Latvijas Nacionālais mākslas) muzeja krājumā. Ilustrāciju kvalitāti atzinīgi novērtēja. Tā Aivars Kalve rakstīja “U. Mežavilks pakļauj tēlu absolūtai fantastiskai deformācijai, uzsver grotesko vispārinājumu, pārvar karikatūrisma šaurību. Smalki tvertais saturs ar satīrisku vērienu nostājas pret peļamajiem jēdzieniem, pret ļaunu parādību vispār. Nevar noliegt Gustava Dorē ietekmi, bet, kā saka pats mākslinieks, darīts viss, lai apietu trīssimt lielā meistara ilustrācijas.¹⁹ Tāpat, kā savās karikatūrās, mākslinieks rada groteskus, vispārinātus tēlus, lai ar satīras palīdzību izsmietu cilvēku pārlieku svētulību un liekulību. Te vēl vairāk augusi mākslinieka meistarība strādāt ar līniju, kas panākts ar vienkāršotāku kompozīciju, kas ir raksturīgs 20. gs. 60. gadu grafiskai valodai. Toties par visas Uģa Mežavilka daiļrades attīstības virsotni var uzskatīt viņa ilustrācijas Džefrija Čosera grāmatai „Kentenberijas stāsti“ (izdota 1991), kurās katrā zīmējumā mērktiecīgi radīta cilvēka netikumu kvintesence, kas panākts ar tēlu psiholoģisko raksturojumu plašu spektru.

Tikpat neliels ir mākslinieka devums bērnu grāmatu ilustrāciju jomā, no kurām divas tapušas 20. gs. 60. gadu pirmajā pusē. Muzeja kolekciju būtu vēlams papildināt ar diviem raksturīgiem un mākslinieciskā ziņā izciliem izdevumiem – Viļa Plūdoņa „Sniega vīru“ (LVI, 1962) un Sergeja Baruzdina bērnu grāmatu „Kā vistas iemācījās peldēt“ (LVI, 1964). Māksliniesk radījis ne tikai ilustrācijas, bet veidojis visu izdevuma grafisko dizainu, pārliecinoši sabalansējot teksta un attēla attiecības ne tikai vienas lappuses ietvaros, bet arī atvērumos.

Nozīmīgākais Uģa Mežavilka ieguldījums ir satīriskās prozas un dzejas ilustrāciju jomā. Visvairāk mākslinieks ilustrējis tuvo kolēģu, ilggadīgu „Dadža“ līdzstrādnieku Andreja Skaiļa grāmatas (sešas) un Valda Artava sacerējumus (seši). Ne mazāk sekmīga sadarbība bija ar literātu Calu Melamedu (četri grāmatu noformējumi).

Mākslinieks lielā mērā izveidoja arī žurnāla „Dadzis“ gada kalendāru seju, viņš ir radījis visu mēnešu vizuālo ietērpu gada kalendāriem pat septiņas reizes. Muzeja kolekciju būtu vēlams ar vismaz dažiem „Dadža“ gada kalendāru paraugiem ar mākslinieka radītajām ilustrācijām. Detalizētāks mākslinieka ilustrēto grāmatu saraksts un ieteikumi doti atsevišķā pētījuma sadaļā.

¹⁹ Kalve A. Tu smieties mācīties vari // Padomju Jaunatne, Nr. 210, 24.10. 1965, 4-5. lpp.

Uģa Mežavilka darbu kolekcija Bauskas muzejā. Ieteikumi un atlase virtuālajai izstādei

I. GLEZNAS

Bauskas muzejā ir nozīmīga mākslinieka Uģa Mežavilka gleznu kolekcija, kas dod iespēju raksturot mākslinieka 60.- 80. gadu laikā radīto kompozīciju raksturīgākās īpašības: portrets ar intīmu ievirzi un gaišu lirismu, ainavās vienkāršu dabas motīvu poētiskais valdzinājums. Figurālās kompozīcijas kā mākslieka radošie meklējumi “gleznotās karikatūras” jomā. Piedāvājums grupēt pa žanriem. Izstādēs 20. gs. 70. gados piedalās ar ģimenes pārstāvju portretiem. Labākai pārskatamībai vēlams izkārtot hronoloģiski

Portreti

1. Meitene ar lietussargu. Pēc 1956. A.e. 75 x 44 cm.
2. Ilze pienēnēs. Portrets. Ap 1967. A.e., 46,5x46,3 cm.
3. Ilze pie Ķirmjraga akmeņiem. 20. gs. 70. gadu vidus. A.e., 54 x 65,4 cm.
4. Minnas tante. 1973. A.e., 70x 70 cm (eksponēta izstādē Rudens73)
5. Pie jūras (Rūta uz riteņa). 1974. A.e., 55x 66 cm
6. Omamma un Rūtiņa. 1974. A.e.k., 80/79,9 cm (eksponēta izstādē Rudens76)
7. Brālīši. 1975. A.e.k., 65 x 54,2 cm.
8. Vecais mežsargs. 1975. A.e., k., 107,5 x 92 cm
9. Rūtiņa. 1976. A.e., 65 x 80 cm
10. Ģimenes portrets. 1976. A.e.k., 81,2x81,4 cm.
11. Zāļu sieva. 1977. A.e., 70 x 81 cm.
12. Vecpuiša jubileja. 1983. A.e. 100x100 cm (izstādē Mākslas dienās 83 “Mākslinieki mieram)

Figurālas kompozīcijas un ainavas (bija 1971. gada izstādē)

1. Tīrgus sievas. 20. gs. 60. gadi. A.e., 120x110 cm
2. Uz jūrmalu. 20. gs. 60. gadi. 96 x 116 cm. (Presē ziņa, ka personālizstādē 1971 ir darbs ar nosaukumu “Uz jūrmalas vilcieniem”. Varbūt šis?)
3. Bez nosaukuma (figurāla kompozīcija). 20. gs. 60. gadi. A.e., 60 x 80 cm
4. Kafijas dzērāji. 20.gs.70.gadi. A.e., 147 x 142 cm
5. No ekskursijas. 1975. A.e., 143 x 153 cm
6. Vīzija. 1980. A.e., 126 x 136 cm
7. Tikšanās ar dzejnieku. 1984. A.e., 123x133 cm
8. Garāmgājēji. 1985. A.e., 100 x 130 cm
9. Kompozīcija ar pašportretu. 1989. A.e. k., 132x147 cm

Ainavas/eļļa

10. Zemgales ainava. 1956. A.e., 39,8 x 29,4 cm
11. Piebalgas ainava. 1968. A.e., 35,2 x 39,8 cm
12. Bez nosaukuma (Ainava ar riju). 1969. A.e., 42 x 54,5 cm
13. Ķurmjruga ainava. 1970. A.e., 46x54,5 cm
14. Kad sniegs nokusis. 1974. A.e., 54 x 73 cm
15. Jūra pie Ķurmjruga. 1974. A.e., 50 x 60 cm.
16. Ķurmjruga melnalkšņi. 1977. 53,5 x 77 cm
17. Oktobra vidū. 1977. A.e., 65,2 x 72,4 cm
18. Kalnvirlapu upītes graviņa. 1978. A.e. 54 x 54 cm
19. Tūjas ozoli. 1985.A.e., 44 x 55 cm

Ainavas/akvarelis

20. Vitupes grīva. 1979. Papīrs, akvarelis, 46x64 cm
21. Mežs. Studija. 1987. Papīrs, akvarelis, 36x 48 cm
22. Jūra. 1983. papīrs, akvarelis, 33x64 cm

II. GRAFIKA

Raksturo mākslinieka devumu divās jomās – karikatūras satīras un humora žurnālam “Dadzis” un sarži.

Karikatūras “Dadzim”

Attiecas uz mākslinieka darbības šajā izdevumā vēlīno posmu 20. gs. 80-90. gadiem. Māksliniecisķā līmenī līdzvērtīgi darbi un skices, tāpēc izvēle Jūsu ziņā! Kā pirmo liktu darbus no planšetes Nr. 6, kur tomēr kas no 20. 60. gadu beigās un 70. gados radītiem darbiem. Precīzu datējumu atsevišķiem zīmējumiem un skicēm noteikusi kolekcijas glabātāja, kura sarunā minēja, ka katram darbam atrasts konkrēts izdevuma numurs. Ja domāts likt attēlus kā planšetes, tad secīgi pirmā Nr. 6 ar agrākiem darbiem un tad gan vienalga kuras seko, jo visas no apmēram viena laika, ja netiek precizēts publikācijas laiks. Pagaidām šādā veidā kā salīmētas uz planšetēm, pēc manām domām, tas nav liekams mājas lapā. Lai gan būtiski UM daiļrades reprezentācijai.

Sarži

Kolekcija izcila. Vesela latviešu literatūras dzejnieku izcilu saržu ar trāpīgi uztvertām cilvēku sejas vaibstu īpatnībām un psiholoģisko raksturojumu. Virtuālās izstādes versijā tīklā liekams uzsvars uz šo kolekcijas daļu. Varētu ieskatam šos darbus:

1. Ojārs Vācietis. 1968. Papīrs, tuša, 25,7x19,5 cm
2. Cecīlija Dinere. 1968. Papīrs, tuša, 25,7 x 19,5 cm
3. Harijs Gāliņš. Ap 1970. Papīrs, tuša. 24,4 x 19,9 cm

4. Zigmunds Skujiņš. Ap 1970. Papīrs, tuša. 28,1 x 19,1 cm
5. Dagnija Zigmonte. Ap 1970. Papīrs, tuša. 24,3 x 17,1 cm.
6. Imants Ziedonis. 20. gs. 70. gadi. Papīrs, tuša. 23,3x 20,9 cm.
7. Žanis Ezītis. 20. gs. 70. gadi. Papīrs, tuša. 24,7x19,6 cm.
8. Valdis Rūja. 20. gs. 70. gadi. Papīrs, tuša. 22,7 x 19,4 cm.
9. Marģeris Zariņš. 20. gs. 70. gadi. Papīrs, tuša. 18,7x10,8 cm
10. Nezināms vīrietis labais augšējais stūris (MIERVALDIS BIRZE TAS IR!). 20. gs. 70. gadi. Papīrs, tuša, 14,8 x 12,3 cm.
11. Aleksandrs Stankēvičs. 20. gs. 60. g. Papīrs, zīmulis, 27,4 x 17,8 cm
12. Gunārs Cilītis. 20. gs. 60. g. Papīrs, tuša, akvarelis. 27,4 x 17,8 cm
13. Romāns Tillbergs. Ap 1970. Ppīrs, tuša, akvarelis, 15,9 x 24,1 cm.

III. GRĀMATU ILUSTRĀCIJAS

Kolekcija Uģa Mežavilka daiļrades raksturojuma ziņā nepilnīga. Labākie darbi, kas raksturo mākslinieka darbību šajā jomā mākslinieciskās kvalitātes ziņā Bauskas muzejā ir:

1. Antons Čehovs. Humoristiski stāsti. Rīga, Liesma, 1965. 15 gab skices. BNM Inv. Nr. 30.481/1-15
2. Andrejs Skailis. Superblusas. Rīga, Zvaigzne, 1967. 7 gab skices.
3. Andrejs Skailis. Grietiņa pie ratiņa. 1984. Rīga, Liesma, 1985. 10 gab skices. BNM Inv. Nr. 30.48/1-10
4. Valdis Artavs. Dramaciskums. Rīga, Māksla, 1992. 35 gab kopā. BNM 30.479/1-3
5. Džefrijs Čosers. Kentenberijas stāsti. Rīga, Liesma, 1989, izdota 1991.

Pats izcilākais ilustrāciju kopums ir “Kentenberijas stāsti”, kas raksturo viņa zīmējuma kvalitāti, pieeju tēla psiholoģiskam raksturojumam. Inv. Nr. BNM Inv. Nr. 30.489.

Uģa Mežavilka ilustrētās grāmatas. Ieteikumi grāmatu iegādei Bauskas muzeja krājuma papildināšanai

1959

Svifts, Džonetens. *Lemjuela Gulivera sākumā ķirurga, vēlāk vairāku kuģu kapteiņa, ceļojumi pie dažām tālām pasaules tautām* : [Ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1959. 338 lpp.

Būtu nepieciešams izdevums, jo Bauskas muzeja kolekcijā ir vairākas skices šim izdevumam

1960

Grīva, Žanis. *Laikmeta komēdijas* : [Pamfleti; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1960. 118 lpp.

1962

Plūdons, Vilis. *Sniega vīrs* : [Dzejolis ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1962. 14 lpp.

Izcils paraugs, lai raksturotu mākslinieka devumu bērnu grāmatu ilustrāciju laukā. Grāmatas noformējums tipisks 20. gs. 60. gadu grafiskā dizaina stilistikai

1964

Cipari un pipari : [Humors un satīra ; sastādījis V.Vējš ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1964. 189 lpp.

Žagars, I. *Labdien, Pietuka Krustiņ!, jeb, Brenča un Žvinguļa ar Krustiņu Petak kungu apmainītās vēstules sakopotas no I.Žagara* : [Ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1964. 106 lpp.

Baruzdins, Sergejs. *Kā vistas iemācījās peldēt* : [Stāsti jaunākā skolas vecuma bērniem ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1964. 36 lpp.

Izcils paraugs, lai raksturotu mākslinieka devumu bērnu grāmatu ilustrāciju laukā. Grāmatas noformējums tipisks 20. gs. 60. gadu grafiskā dizaina stilistikai

1965

Dieva darbi : [Satīras krājums ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Zvaigzne, 1965. 127 lpp.

Rablē, Fransuā. *Gargantija un Pantagriels* : [Romāns ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1965. 654 lpp.

Mākslinieka viens no ausgtākajiem sasniegumiem grāmatu ilustrācijā.

Čehovs, Antons. *Humoristiski stāsti* : [Ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1965. 149 lpp.

Bauskas muzejā ir vairākas skices šīs grāmatas ilustrācijām. Izdotā grāmata palīdzētu novērtēt krājumā esošo 15 darbu nozīmību

1966

Mežavilks, Uģis. Mēnešu titullapas. **No:** *Dadzis-67*. Rīga : Zvaigzne, 1966, 5.lpp., 19.lpp., 29.lpp., 41.lpp., 51.lpp., 63.lpp., 73.lpp., 87.lpp., 97.lpp., 109.lpp., 121.lpp., 133.lpp.

Būtu nepieciešams izdevums saistībā ar mākslinieka devumu karikatūras jomā

1967

Čapeks, Karels. *Stāsti no abām kabatām* : [Ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1967. 362 lpp.

Skailis, Andrejs. *Superblusas* : [Humors un satīra ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Zvaigzne, 1967. 93 lpp.

Bauskas muzejā ir vairākas skices šīs grāmatas ilustrācijām. Izdotā grāmata palīdzētu novērtēt krājumā esošo darbu nozīmību

1968

Skailis, Andrejs. *Brīnumatslēga* : [Humors un fantastika ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1968. 153 lpp.

1969

Artavs, Valdis. *Kniepadata* : [Literāro parodiju krājums par latviešu dzejniekiem ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1969. 69 lpp.

Угис Межавилкс. *Карикатуры, иллюстрации, живопись, шаржи* : [Вступление - Цаль Меламед]. Москва : Правда, 1969. 38 nenumurētas lpp.

Меламед, Цаль. *Дружеский фарш* : [Юмор и сатира ; художник Угис Межавилкс]. Рига : Лиесма, 1969. 192 с.

Закревская, Мария. *Пестрые капли* : [Юмористические рассказы ; художник Угис Межавилкс]. Рига : Лиесма, 1969. 106 с.

1970

Pēlmanis, Laimons. *Piektie riteņi* : [Satīriskā dzeja ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1970. 187 lpp.

13+2 mērcētas rīkstes : [Humors un satīra ; sastādījis V.Rūja ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1971. 269 lpp.

Artavs, Valdis. *Dundurdēls* : [Satīra un humors ; ilustrējuši G.Vīndedzis, Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1971. 78 lpp.

Рубинчик, Станислав. *Лес новогодних ёлок* : [Сказки старого фотографа ; для детей младшего школьного возраста ; художник Угис Межавилкс]. Рига : Лиесма, 1971. 45 lpp.

1972

Skailis, Andrejs. *Nāvīgs apvainojums* : [Humors un satīra ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1972. 168 lpp.

Никольский, Юрий. *Начнем все сначала* : [Памфлет ; художник Угис Межавилкс]. Рига : Лиесма, 1972. 198 с.

1974

Mežavilks, Uģis. Mēnešu titullapas. **No:** *Dadzis-74*. Rīga : Zvaigzne, 1974, 8.lpp., 14.lpp., 20.lpp., 26.lpp., 32.lpp., 38.lpp., 44.lpp., 50.lpp., 56.lpp., 62.lpp., 68.lpp., 74.lpp.

Būtu nepieciešams kāds izdevuma paraugs saistībā ar mākslinieka devumu karikatūras jomā.

1975

Artavs, Valdis. *Bumerangs* : [Satīra un humors ; dzejoļi ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1975. 95 lpp.

1976

Krieviņš, Mārtiņš. *Septiņi pistoles šāvienu spoku stundā* : [Stāsti un humoreskas ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1976. 185 lpp.

Mežavilks, Uģis. Mēnešu titullapas. **No:** *Dadzis-77*. Rīga : Zvaigzne, 1976, 8.lpp., 14.lpp., 20.lpp., 28.lpp., 32.lpp., 38.lpp., 44.lpp., 50.lpp., 56.lpp., 62.lpp., 68.lpp., 74.lpp.

Būtu nepieciešams kāds izdevuma paraugs saistībā ar mākslinieka devumu karikatūras jomā

1977

Skailis, Andrejs. *Nolādētie zagļi* : [Stāsti ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1977. 126 lpp.

Растрингин, Леонард. *ЭВМ - наш собеседник* : [Художник Угис Межавилкс]. Рига : Зинатне, 1977. 107 с.

1980

Lukss, Valdis. *Iepēdas* : [Dzeja (1976-1979) ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1980. 143 lpp.

Bauskas muzejā ir vāka skice un trīs ilustrāciju skices. Noderētu grāmata kā gala rezultāts

Никольский, Ю. *Короче говоря* : [Книга юмористических произведений ; художник Угис Межавилкс]. Рига : Лиесма, 1980. 97 с.

1981

Artavs, Valdis. *Spraudīte* : [Parodijas ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1981. 79 lpp.

Skailis, Andrejs. *Lielais ķēriens* : [Stāsti ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1981. 152 lpp.

Melameds, Cals. *Starp citu* : [Aforismi un joki ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1982. 52.lpp.

Kolbergs, Andris. Skrodera kārdināšana : [Ilustrējis Uģis Mežavilks]. *No: Dadzis-82*. Rīga : Avots, 1981, 144.-147.lpp.

1982

Melameds, Cals. *Starp citu* : [Aforismi un joki ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1982. 52 lpp.

Mežavilks, Uģis. Mēnešu titullapas. *No Dadzis-83*. Rīga : Avots, 1982, 8.lpp., 14.lpp., 20.lpp., 26.lpp., 28.lpp., 44.lpp., 46.lpp., 50.lpp., 56.lpp., 62.lpp., 68.lpp., 74.lpp.

1985

Skailis, Andrejs. *Grietiņa pie ratiņa* : [Stāsti ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1985. 165 lpp.

Bauskas muzejā ir desmit skices šim izdevumam. Noderētu grāmata.

Mežavilks, Uģis. Mēnešu titullapas. *No: Dadzis-86*. Rīga : Avots, 1985, 8.lpp., 14.lpp., 20.lpp., 26.lpp., 32.lpp., 38.lpp., 44.lpp., 50.lpp., 56.lpp., 62.lpp., 68.lpp., 74.lpp., 78.lpp.

1987

Briedis, Andris. *Joki par smiekla naudu* : [Humors un satīra ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1987. 250 lpp.

Mežavilks, Uģis. Mēnešu titullapas. *No: Dadzis-88*. Rīga : Avots, 1987, 8.lpp., 14.lpp., 20.lpp., 26.lpp., 32.lpp., 38.lpp., 44.lpp., 50.lpp., 56.lpp., 62.lpp., 68.lpp., 74.lpp.

Skailis, Andrejs. *Kumeļa prāts* : [Stāsti ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1987. 347 lpp.

1988

Резиновый автобус : [Юмор, сатира, пародии ; художник Угис Межавилкс]. Рига : Лиесма, 1988. 93 lpp.

1990

Artavs, Valdis. *Fifty-fifty* : [Satīra un humors ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Kinofonds, 1990. 124 lpp.

1991

Rutku Tēvs. *Latviešu teātris anekdotos : (no 1804.-1940.gadam)* : [Aktiera un rakstnieka draugu un kolēģu vidū dēvēta par Miķelīti piemiņai ; ilustrējuši J.Liepiņš, Uģis Mežavilks]. Rīga : Teātra anekdotes, 1991. 187 lpp.

Mežavilks, Uģis. Mēnešu titullapas. *No: Dadzis-92*. Rīga : Dadzis, 1991, 5.lpp., 9.lpp., 13.lpp., 17.lpp., 21.lpp., 25.lpp., 29.lpp., 33.lpp., 37.lpp., 41.lpp., 45.lpp., 49.lpp.

Čosers, Džefrijs. *Kenterberijas stāsti* : [Ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Liesma, 1991. 411 lpp.

Izcils Uģa Mežavilka grāmatu ilustratora paraugs. Bauskas muzejā ir liels zīmējumu kopums šai grāmatai Noteikti būtu nepieciešama grāmata kā fināla rezultāts.

1992

Donis, Z. *Re, kur muzikanti spēlē!* : [Humoreskas ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Dadzis, 1992. 64 lpp.

Artavs, Valdis. *Dramaciskums* : [Parodijas ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Māksla, 1992. 110 lpp.

Bauskas muzejā ir 35 zīmējumu un vinjetes skices šai grāmatai. Noteikti būtu nepieciešama grāmata kā fināla rezultāts.

Rutku Tēvs. *Mīlestības pirtiņa* : [Joki un anekdotes par mīlu un laulību, sievietēm un vīriem ; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Komercfirma "Austra", 1992. 29 lpp.

1993

Durians, Volfs. *Ielas zēns Kajs, reklāmu karalis* : [Ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga: Artava, 1993. 70 lpp.

Auziņš, Arnolds. *Gadījumi un negadījumi iz latviešu rakstnieku dzīves* : [Ilustrējuši J.Liepiņš, Uģis Mežavilks]. Rīga : Teātra anekdotes, 1993. 149 lpp.

Teātra anekdotes : "Aiz kulisēm" : [Ilustrējuši R.Vitkovskis, Uģis Mežavilks]. Rīga : Teātra anekdotes, 1993. 47 lpp.

1996

Mežavilks, Uģis. Mēnešu titullapas. No: Dadzis-97. Rīga : Dadzis, 1996, 7.lpp., 15.lpp., 23.lpp., 31.lpp., 39.lpp., 47.lpp., 55.lpp., 63.lpp., 71.lpp., 79.lpp., 87.lpp., 95.lpp.

Būtu nepieciešams izdevums saistībā ar mākslinieka devumu karikatūras jomā vēlinā daiļrades posmā

Kolbergs, Andris. *Ja tautudēls un makšķernieks ir abi partijā* : [Scenārijs; ilustrējuši Uģis Mežavilks, A.Nikolajevs]. Rīga : Liesma, 1996. 56 lpp.

2006

Rutku Tēvs. *Galantērijas un pikantērijas* : [Rutku Tēva humoristiskā bibliotēka 10 grāmatiņās; ilustrējuši A.Inša, Uģis Mežavilks]. Rīga : Zinātne, 2006. 293 lpp.

2017

Skailis, Andrejs. *Kumeļa prāts*: [Latviešu literatūras humora klasika stāsti; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga : Lauku Avīze, 2017. 638 lpp.

Skailis, Andrejs. *Brīnumatslēga*: [Latviešu literatūras humora klasika stāsti; ilustrējis Uģis Mežavilks]. Rīga: Lauku avīze, 2017. 552 lpp.